

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Daňová a účetní specifika jednotlivých právních
forem podnikání**

**Tax and accounting specifics of individual legal
forms of business**

Simona Frýdová

Plzeň 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Daňová a účetní specifika jednotlivých právních forem podnikání

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 25. 4. 2022

v. r. Simona Frýdová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí práce Ing. Lucii Vallišové Ph.D. za odborné vedení a připomínky, které mi byly poskytnuty během zpracování bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	7
1 Podnikání právnických osob	8
1.1 Společnost s ručením omezeným	8
1.1.1 Založení společnosti s ručením omezeným.....	9
1.1.2 Vklad a základní kapitál společnosti s ručením omezeným.....	9
1.1.3 Podíl ve společnosti s ručením omezeným	10
1.1.4 Orgány společnosti s ručením omezeným.....	11
1.2 Akciová společnost.....	11
1.2.1 Založení akciové společnosti	11
1.2.2 Vklad a základní kapitál akciové společnosti	13
1.2.3 Práva a povinnosti akcionáře.....	13
1.2.4 Orgány akciové společnosti	13
1.3 Komanditní společnost	14
1.3.1 Založení komanditní společnosti.....	14
1.3.2 Podíl komanditní společnosti	15
1.3.3 Práva a povinnosti společníků komanditní společnosti.....	15
1.4 Veřejná obchodní společnost.....	16
1.4.1 Založení a vznik veřejné obchodní společnosti.....	16
1.4.2 Podíl veřejné obchodní společnosti.....	16
1.4.3 Práva a povinnosti společníků veřejné obchodní společnosti	17
1.4.4 Organizační struktura veřejné obchodní společnosti	18
2 Podnikání fyzických osob	19
2.1 Osoba samostatně výdělečně činná	19
2.2 Živnost.....	20

2.3	Druhy živností.....	20
2.4	Založení živnosti	21
2.5	Živnostenský rejstřík.....	21
3	Účetní a daňová specifika podnikání právnických osob	22
3.1	Daň z příjmů právnických osob	22
3.1.1	Poplatníci daně z příjmů právnických osob	22
3.1.2	Registrace k dani z příjmů právnických osob	22
3.1.3	Zdaňovací období	23
3.1.4	Sazba daně příjmů právnických osob	23
3.1.5	Slevy na dani z příjmů právnických osob	23
3.1.6	Daňové přiznání právnických osob.....	23
3.2	Vedení účetnictví právnických osob	23
3.2.1	Účetní jednotky	24
3.3	Rozdělení zisku obchodních korporací	25
3.3.1	Rozdělování zisku u společnosti s ručením omezeným.....	26
3.3.2	Rozdělování zisku u akciové společnost	27
3.3.3	Rozdělování zisku u veřejné obchodní společnosti	27
3.3.4	Rozdělování zisku u komanditní společnosti.....	27
3.4	Základní kapitál a jeho změny ve společnosti s ručením omezeným	28
3.5	Základní kapitál a jeho změny v akciové společnosti	29
4	Účetní a daňová specifika podnikání fyzických osob	32
4.1	Daň z příjmů fyzických osob	32
4.1.1	Registrace k dani z příjmů fyzických osob	32
4.1.2	Předmět daně z příjmů fyzických osob	32
4.1.3	Základ daně z příjmů fyzických osob	33
4.1.4	Sazba daně z příjmů fyzických osob.....	33

4.1.5	Slevy na dani z příjmů fyzických osob	34
4.2	Výdaje stanovené procentem z příjmů	35
4.3	Paušální daň.....	35
4.4	Sociální pojištění	35
4.5	Zdravotní pojištění.....	36
4.5.1	Osoba bez zdanitelných příjmů	36
4.6	Vedení účetnictví fyzických osob.....	37
4.7	Vedení daňové evidence u fyzických osob.....	38
5	Příklady vhodného zvolení právní formy podnikání	39
5.1	Podnikání osoby samostatně výdělečně činné.....	39
5.2	Podnikání společnosti s ručením omezeným.....	41
5.3	Podnikání komanditní společnosti.....	44
6	Shrnutí jednotlivých specifik forem podnikání	47
6.1	Vhodný výběr podnikání pro začínající podnikatele.....	48
	Závěr.....	50
	Seznam použitých zdrojů.....	51
	Seznam tabulek.....	53
	Seznam použitých zkratk.....	54
	Seznam příloh	55
	Přílohy	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Podnikání v České republice je velmi rozšířeným pojmem. Mezi nejrozsáhlejší typy právních forem podnikání patří podnikání osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným. K dalším typům právních forem podnikání se řadí akciové společnosti, komanditní společnosti a veřejné obchodní společnosti. Podnikání osob samostatně výdělečně činných je upraveno zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání a podnikání právnických osob zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Při zpracování této bakalářské práce autorka vychází z legislativní úpravy zákonů platných pro rok 2022. V bakalářské práci jsou přehledně popsány jednotlivé právní formy podnikání a analyzována jejich účetní a daňová specifika.

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit vhodný výběr podnikání pro začínající podnikatele. Dílčí cíle bakalářské práce jsou následující:

- provést deskripci jednotlivých právních forem podnikání,
- analyzovat účetní a daňová specifika u jednotlivých právních forem podnikání,
- vybrat vhodnou formu podnikání u vybraných příkladů,
- shrnout danou problematiku a vypracovat závěr.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části je zpracována literární rešerše vycházející z odborné literatury a platných zákonů. Jsou zde charakterizovány jednotlivé právní formy podnikání, mezi které se řadí podnikání osoby samostatně výdělečně činné, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti, komanditní společnosti a veřejné obchodní společnosti. Poté jsou analyzovány jejich účetní a daňová specifika.

Praktická část je zpracována na základě poznatků získaných v teoretické části. Pomocí modelových příkladů jsou popsána jednotlivá specifika vybraných forem podnikání. Mezi jednotlivá specifika je zahrnuto založení společnosti, výše základního kapitálu, vedení účetnictví a daňová povinnost.

Závěrem této práce je vypracováno shrnutí odlišností mezi jednotlivými typy právních forem podnikání a zhodnocen vhodný výběr právní formy pro začínající podnikatele.

1 Podnikání právnických osob

Zakladateli obchodních společností mohou být fyzické osoby (FO) či právnické osoby (PO), pokud zákon nestanoví jinak. Podmínkou je, že fyzická či právnická osoba může být společníkem s neomezeným ručením pouze v jedné společnosti. Obchodní společnosti jsou zakládány za účelem podnikání a dosažení zisku. Společnost se zakládá tzv. společenskou smlouvou neboli zakladatelskou listinou a vzniká dnem, kdy je zapsána do obchodního rejstříku (OR) (Klang, 2004).

Obchodními společnostmi jsou:

- společnost s ručením omezeným (s.r.o.),
- akciová společnost (a.s.),
- komanditní společnost (k.s.),
- veřejná obchodní společnost (v.o.s.).

Obchodní společnosti se člení na osobní a kapitálové. Mezi kapitálové společnosti patří společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Kapitálové společnosti se vyznačují tím, že společníci neručí neomezeně, ale pouze svým vkladem. Společníci nemají povinnost osobně se účastnit na obchodním vedení společnosti. Svůj vliv uplatňují prostřednictvím orgánů společnosti, které jsou předepsány zákonem. V tomto typu společnosti je v popředí vklad společníků nikoli osobní kvality společníka (Klang, 2004).

1.1 Společnost s ručením omezeným

Pro podnikání v České republice lze využít jednu z možných právních forem, a to společnost s ručením omezeným. Jedná se o obchodní společnost neboli obchodní korporaci, která je zařazena mezi společnosti kapitálové. Společníci s.r.o. ručí za dluhy společnosti omezeně, což je hlavní výhodou tohoto podnikání.

Základními znaky společnosti s ručením omezeným jsou následující:

- omezené ručení společníků,
- základní kapitál,
- omezený počet společníků,
- jednoduchost úprav (Josková, Pravdová, & Dvořáková, 2018).

1.1.1 Založení společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným se zakládá společenskou smlouvou, která musí být podepsána všemi zakladateli (Klang, 2004). Společnost s ručením omezeným může být založena jednou osobou, avšak maximálně 50. Podpisy zakladatelů musí být úředně ověřeny. Dále také tato smlouva musí mít formu notářského zápisu a náležitosti, které jsou požadovány zákonem o obchodních korporacích a občanským zákoníkem (Josková et al., 2018).

Společenská smlouva společnosti s ručením omezeným dle § 146 zákona o obchodních korporacích (ZOK) musí obsahovat:

- název firmy,
- sídlo společnosti,
- předmět podnikání (činnost společnosti),
- určení společníků (jméno, datum narození a bydliště),
- určení podílů,
- výši vkladu
- výši základního kapitálu,
- počet a způsob jednání jednatelů,
- přechodná ustanovení – správce vkladů, první jednatelé, způsob úhrady vkladů (zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).

1.1.2 Vklad a základní kapitál společnosti s ručením omezeným

Základním kapitálem společnosti s ručením omezeným se rozumí souhrn peněžních i nepeněžních vkladů všech společníků do dané společnosti. Základní kapitál vytváří s.r.o. povinně a musí být vyjádřen v jednotkách české měny (Klang, 2004). Výše vkladu společníka je dána ve společenské smlouvě. Zároveň musí určovat, jaká výše vkladu připadá na podíl jednotlivých společníků. Minimální výše vkladu činí 1 Kč, která je stanovena zákonem, avšak společenská smlouva může určit minimální výši vkladu vyšší než 1 Kč (Josková et al., 2018).

Společníci společnosti s ručením omezeným ručí za závazky společnosti, do doby, kdy je zapsáno splacení vkladů do obchodního rejstříku. Ručení zaniká zápisem splacení všech vkladů do obchodního rejstříku (Klang, 2004).

Předmětem vkladu společníka může být peněžitý (peníze) či nepeněžitý vklad (majetek, jehož hodnota je zjištěitelná a společnost ho může využít při podnikání) (Klang, 2004).

Peněžitý vklad se splácí na zvláštní účet u banky nebo úvěrního a spořitelního družstva. Tyto prostředky jsou na účtu blokovány do doby, než je bance předložen doklad o vzniku společnosti (zapsání společnosti do obchodního rejstříku). Vlastníkem peněžních prostředků se po vzniku společnosti stává sama společnost. Pokud by se stalo, že společnost nevznikne je správce povinen vrátit vložené peníze zakladatelům s úroky a bez zbytečného odkladu (Josková et al., 2018).

Nepeněžitým vkladem se rozumí jakákoliv věc ocnitelná penězi. Zákon o obchodních korporacích nepožaduje, aby nepeněžitý vklad představoval pro společnost využitelný majetek. Lze do společnosti vložit majetek za účelem prodeje (např. umělecké dílo). Dále zákon o obchodních korporacích zakazuje, aby nepeněžitým vkladem byly služby, práce či pohledávka společníka. Předmět musí být při založení společnosti oceněn znalcem. Nepeněžitý vklad musí být do společnosti vnesen před jejím vznikem (Josková et al., 2018).

1.1.3 Podíl ve společnosti s ručením omezeným

Podílem ve společnosti s ručením omezeným se rozumí účast společníků ve společnosti a práva a povinnosti, které z toho plynou. Podíl ve společnosti lze darovat, prodat, směniti či vydražiti. Pokud společník vlastní podíl společnosti znamená to, že vlastní pouze podíl nikoli společnost nebo její majetek. Společník může vlastnit více podílů stejného druhu (pokud koupí podíl jiného společníka). Rozdíly mezi podíly spočívají v právech a povinnostech společníků. Dle § 133 zákona o obchodních korporacích je výše podílu společníka určena podle poměru jeho vkladu. V obchodním rejstříku je zapsána výše podílu jednotlivých společníků v procentech nebo ve zlomcích (Josková et al., 2018).

Podle podílu jednotlivých společníků se určuje výše:

- podílu na zisku dle § 161 odst. 1 ZOK,
- příplatku dle § 162 odst. 3 ZOK,
- vypořádacího podílu dle § 36 odst. 4 ZOK a
- podílu na likvidačním zůstatku dle 38 odst. 1 ZOK (Josková et al., 2018).

1.1.4 Orgány společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je tvořena valnou hromadou (nejvyšší orgán) a jednatelem (statutární orgán). Dále si může společnost zřídit dozorčí radu (kontrolní orgán).

Valná hromada

Valnou hromadu tvoří všichni společníci. Valné hromady se může účastnit každý společník, i v případě, že nemá hlasovací právo. Dle § 184 odst. 4 ZOK má povinnost se valné hromady účastnit jednatel společnosti. Úkolem valné hromady je rozhodovat o důležitých otázkách společnosti, proto se také nazývá nejvyšším orgánem společnosti (Josková et al., 2018).

Jednatel

Výkonným orgánem společnosti je jednatel (jednatelé). Jeho hlavním úkolem je zastupování firmy, zajištění vedení firmy a další záležitosti, které smí vykonávat pouze jednatel. Jednatel společnosti zprvu bývá fyzická osoba, avšak může být i právnická, která je zastoupena zmocněnou fyzickou osobou, jež je zapsána v obchodním rejstříku (Josková et al., 2018).

1.2 Akciová společnost

Akciová společnost se řadí mezi kapitálové obchodní společnosti. Základní kapitál akciové společnosti se neskládá z podílů, ale z určitého počtu akcií. Tato společnost se zakládá za účelem podnikání, avšak zákon o obchodních korporacích připouští založení i za jiným účelem než podnikání (Novotný & Šašek, 2017).

1.2.1 Založení akciové společnosti

Akciová společnost může být založena jedním nebo více zakladateli. Pokud se jedná o jednoho zakladatele, může jím být fyzická osoba, právnická osoba nebo stát. Firma musí obsahovat název, který je zapsán v obchodním rejstříku a označení „akciová společnost“ nebo zkratkami „akc. spol.“ nebo „a.s.“. Společnost vzniká dnem, kdy je zapsána do obchodního rejstříku. Akciová společnost odpovídá za závazky celým svým majetkem. V tomto typu podnikání akcionáři neručí za závazky společnosti, jako je to u ostatních obchodních společností. Pro založení společnosti je nutné přijetí stanov, které jsou přijaty všemi zakladateli. Stanovy akciové společnosti plní funkci společenské

smlouvy. Jednou z podmínek pro vznik akciové společnosti je schválení stanov. Zakladatelem v akciové společnosti se rozumí osoba, která přijala stanovy a podílí se na úpisu akcií (Novotný et al., 2017).

Dle § 250 zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích musí stanovy obsahovat:

- *„firmu a předmět podnikání nebo činnosti,*
- *výši základního kapitálu,*
- *počet akcií a jejich jmenovitou hodnotu, formu, zda jsou akcie zaknihované, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcie, popřípadě údaj, zda jsou listinné akcie imobilizovány,*
- *má-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených,*
- *počet hlasů spojených s jednou akcií, celkový počet hlasů ve společnosti a způsob hlasování na valné hromadě; mají-li být vydány akcie o různé jmenovité hodnotě, obsahují stanovy také počet hlasů vztahujících se k té které výši jmenovité hodnoty akcií a mají-li být vydány akcie bez hlasovacího práva, obsahují stanovy i počet hlasů spojených s jednou akcií pro případ, že vlastník této akcie může hlasovat na valné hromadě,*
- *údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury společnosti byl zvolen,*
- *jiné údaje, pokud tak stanoví zákon“ (§ 250 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).*

Při založení společnosti musí stanovy dále obsahovat.:

- *„údaje o tom, kolik akcií, který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,*
- *v jaké výši musí být splacen základní kapitál k okamžiku vzniku společnosti,*
- *tehdy, bude-li emisní kurs akcií plněn nepeněžitými vklady, jméno vkladatele, popis nepeněžitých vkladů, jakož i údaje o akciích, které budou za tento nepeněžitý vklad vydány, uvedené v odstavci 2 písm. c) a d), a určení znalce, který provedl ocenění nepeněžitého vkladu,*
- *určení ceny nepeněžitých vkladů při založení společnosti,*
- *alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou,*
- *údaj o tom, koho zakladatelé určí členy volených orgánů společnosti,*
- *určení správce vkladů a*

- *tehdy, mají-li být vydány zaknihované akcie, čísla majetkových účtů, na které mají být zaknihované akcie vydány“ (§ 250 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).*

Tyto údaje se po vzniku společnosti a po splnění vkladové povinnosti mohou ze stanov vypustit.

1.2.2 Vklad a základní kapitál akciové společnosti

Podíl na základním kapitálu společnosti je spojen s cennými papíry a zaknihovanými cennými papíry, se kterými je spojeno hlasovací právo v této společnosti. Pokud je základní kapitál vyjádřen v českých korunách jedná se o výši 2 000 000 Kč, pokud firma vede účetnictví podle zvláštního zákona v eurech jedná se o částku 80 000 EUR (zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).

Akcie

Cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír se v akciové společnosti nazývá akcie, s níž je spojeno právo akcionáře podílet se na řízení společnosti, na jejím zisku a na likvidačním zůstatku. Akcie mohou mít podobu listinného cenného papíru nebo zaknihovaného cenného papíru. Dále rozlišujeme formu cenného papíru – na doručitele, na řad nebo na jméno. Akcie rozlišujeme podle druhu – kmenové, prioritní nebo se zvláštními právy (Novotný et al., 2017).

1.2.3 Práva a povinnosti akcionáře

Mezi základní povinnost akcionáře patří splacení emisního kursu, jímž byli upsány akcie nejpozději do jednoho roku od vzniku společnosti. Mezi práva akcionáře patří účast na valné hromadě a právo na podíl na zisku. Na valné hromadě má akcionář právo uplatňovat návrhy a protinávrhy k záležitostem, které jsou na pořadu valné hromady. Dále má právo na přednostní úpis nových akcií společnosti, které jsou upisovány ke zvýšení základního kapitálu (Novotný et al., 2017).

1.2.4 Orgány akciové společnosti

Valná hromada

Jedná se o nejvyšší orgán společnosti, který je tvořen akcionáři. Každý akcionář má právo se valné hromady účastnit osobně nebo v zastoupení. Valná hromada rozhoduje o změně

stanov, o výši základního kapitálu, schvaluje účetní závěrku a rozdělení zisku. Je schopna se usnášet, pokud akcionáři, kteří jsou přítomni mají jejich akcie v nominální hodnotě alespoň 30 % základního kapitálu (Novotný et al., 2017).

Představenstvo

Jedná se o statutární orgán společnosti, kterému přísluší obchodní vedení společnosti. Zabývá se zejména vedením účetnictví. Členy představenstva volí valná hromada. Funkční období členů je 1 rok, pokud není uvedeno ve stanovách jinak (Novotný et al., 2017).

Dozorčí rada

Dozorčí rada je kontrolní orgán společnosti. Zabývá se přezkoumáním účetních závěrek, návrhu na rozdělení zisku a má právo svolat valnou hromadu. Funkční období je dáno na 3 roky, pokud ve stanovách není uvedeno jinak (Novotný et al., 2017).

1.3 Komanditní společnost

Komanditní společnost je definována jako „*Společnost, v níž alespoň jeden společník ručí za její duhy omezeně a alespoň jeden společník neomezeně.*“ (Chalupa, Reiterman, & Grinc, 2017, s. 45). Tyto společnosti patří mezi právnické osoby korporálního typu a zároveň se jedná o obchodní společnost osobní.

1.3.1 Založení komanditní společnosti

Pro založení komanditní společnosti je nutná společenská smlouva, která musí být sepsána v písemné formě. Podpisy všech zakladatelů ve společenské smlouvě musí být ověřeny úředně. Komanditní společnost vzniká zápisem do obchodního rejstříku. Návrh na zápis podávají všichni společníci, a to nejpozději do 6 měsíců od založení společnosti. Po zápisu do obchodního rejstříku nabývá právní osobnost (Chalupa et al., 2017).

Náležitosti společenské smlouvy komanditní společnosti dle § 124 ZOK a § 98 ZOK:

- firma společnosti,
- předmět podnikání,
- určení společníků (uvedení jména a příjmení),
- uvedení, který ze společníků je komplementář a který komanditista,
- výši vkladu komanditistů (zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).

1.3.2 Podíl komanditní společnosti

Podíl společníků v komanditní společnosti představuje účast ve společnosti a práva a povinnosti s tím spojené. Pokud není ve společenské smlouvě uvedeno jinak, tak jsou podíly komplementářů stejné. Podíly komanditistů se určují podle jejich vkladu. Cenný papír nesmí být představován jako podíl v komanditní společnosti. Výjimkou je pouze investiční list (Chalupa et al., 2017).

1.3.3 Práva a povinnosti společníků komanditní společnosti

Základní pravidla stanoví § 212 občanského zákoníku, podle kterého se musí společník chovat čestně vůči společnosti.

Nemajetková práva

- Oprávnění k rozhodování ve věcech společnosti.
- Oprávnění zastupovat společnost vůči třetím osobám.
- Právo na informace a kontrolu.

Majetková práva

- Právo na podíl ze zisku.
- Právo na vypořádací podíl.
- Právo na podíl na likvidačním zůstatku.

Nemajetkové povinnosti

- Povinnost osobní účasti komplementářů na aktivitách společnosti.
- Zákaz konkurence.
- Povinnost loajality. Chovat se čestně a zachovávat vnitřní řád společnosti.

Majetkové povinnosti

- Vkladová povinnost. Základní kapitál společnosti se vytváří souhrnem vkladů všech komanditistů.
- Povinnost podílet se na ztrátě. Základním pravidlem je rozdělení ztráty mezi komplementáře a komanditní společnost.
- Ručení za dluhy. Komplementáři společnosti ručí společně a nerozdílně. Komanditista ručí omezeně, do výše nesplaceného vkladu (Chalupa et al., 2017).

1.4 Veřejná obchodní společnost

Veřejná obchodní společnost je definována jako „*Společnost alespoň dvou osob, které se účastní na jejím podnikání nebo správě majetku a ručí za její sluhy společně a nerozdílně.*“ (Chalupa et al., 2017, s.1). Jelikož se jedná o společnost, která je tvořena alespoň dvěma osobami řadí se mezi právnické osoby korporativního typu.

1.4.1 Založení a vznik veřejné obchodní společnosti

Společnost se zakládá společenskou smlouvou, která musí být vyhotovena v písemné formě. Vždy se zakládá společenskou smlouvou nikoli zakladatelskou listinou, protože veřejná obchodní společnost musí být založena alespoň dvěma nebo více zakladateli. Veřejná obchodní společnost nabývá založením podpisem posledního ze zakladatelů, pokud není ve společenské smlouvě uvedeno jinak (Chalupa et al., 2017).

Veřejná obchodní společnost vzniká dnem zapsání do obchodního rejstříku. Návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku podávají všichni společníci nejpozději do 6 měsíců ode dne založení. Zápisem do obchodního rejstříku nabývá veřejná obchodní společnost právní osobnost. Společenská smlouva je základním dokumentem, ve kterém si společníci vymezí vzájemná práva a povinnosti (Chalupa et al., 2017).

Povinné náležitosti společenské smlouvy dle § 98 zákona o obchodních korporacích ve spojení s § 123 odst. 1 občanského zákoníku:

- název společnosti,
- předmět podnikání nebo údaj, že byla založena za účelem správy majetku,
- určení společníků uvedením jména a příjmení,
- sídlo společnosti,
- určení, kdo jsou první členové statutárního orgánu (Chalupa et al., 2017).

1.4.2 Podíl veřejné obchodní společnosti

Podíl ve veřejné obchodní společnosti představuje, jakou má společník účast ve společnosti a jeho práva a povinnosti z toho plynoucí. Podíly ve veřejné obchodní společnosti jsou stejné, pokud společenská smlouva nestanoví jinak a každý společník má právo pouze na jeden podíl. Podíl nesmí být představován cenným papírem. Převod podílu ve veřejné obchodní společnosti je zakázán, dále je také zakázáno zastavení a rozdělení podílu (Chalupa et al., 2017).

1.4.3 Práva a povinnosti společníků veřejné obchodní společnosti

Nemajetková práva

- Oprávnění k rozhodování ve věcech týkajících se veřejné obchodní společnosti. V obchodních záležitostech společnosti je zapotřebí souhlas všech společníků není-li stanoveno jinak. Dále také společně rozhodují o vedení společnosti.
- Statutární oprávnění zastupovat veřejnou obchodní společnost vůči třetím osobám. Statutárním orgánem je každý společník, který splňuje podmínky dle § 46 ZOK.
- Právo na informace a kontrolu.

Majetková práva

- Právo na podíl na zisku. Zisk se mezi společníky dělí stejným dílem. Pokud je společníkovi uložena vkladová povinnost má právo na podíl ve výši 25 %. Podíl na zisku je splatný do 6 měsíců od konce účetního období.
- Právo na vypořádací podíl.
- Právo na podíl na likvidačním zůstatku.
- Právo na náhradu výdajů vynaložených při zařizování záležitostí veřejné obchodní společnosti.

Nemajetkové povinnosti

- Povinnost osobní účasti na aktivitách veřejné obchodní společnosti.
- Zákaz konkurence. Společník dle § 109 ZOK nesmí bez svolení podnikat v předmětu podnikání v.o.s.; zprostředkovávat obchody v.o.s. pro jiného nebo být členem jiné obchodní korporace s podobným předmětem podnikání.
- Povinnost loajality. Společník by se měl chovat vůči společnosti čestně a zachovávat její řád.

Majetkové povinnosti

- Vkladová povinnost. Veřejná obchodní společnost nevytváří základní kapitál povinně. Společenská smlouva však může vkladovou povinnost zavést.
- Povinnost podílet se na ztrátě veřejné obchodní společnosti. Pokud není stanoveno ve společenské smlouvě jinak, podílejí se na ztrátě všichni společníci stejným dílem.

- Ručení za dluhy. Každý společník ručí nerozdílně za dluhy veřejné obchodní společnosti (Chalupa et al., 2017).

1.4.4 Organizační struktura veřejné obchodní společnosti

Společnost musí ze zákona vytvářet nejvyšší orgán, jímž jsou všichni společníci a statutární orgán (všichni společníci splňující požadavky § 46 ZOK). Kontrolní orgán veřejné obchodní společnosti zřizovat nemusí (Chalupa et al., 2017).

2 Podnikání fyzických osob

Podnikání fyzických osob upravuje zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

2.1 Osoba samostatně výdělečně činná

Podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění se za osobu samostatně výdělečně činnou považuje osoba, která:

- „vykonává samostatnou výdělečnou činnost (dále jen „SVČ“), nebo
- spolupracuje při výkonu SVČ, pokud podle § 13 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení (do okruhu spolupracujících osob spadají i členové rodiny zúčastnění na provozu rodinného závodu)
- ukončila povinnou školní docházku a dosáhla aspoň 15 let věku“ (ČSSZ, 2022a).

Osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ) je povinna účastnit se na důchodovém pojištění a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Účast na nemocenském pojištění je dobrovolná, z kterého se je poskytováno nemocenské, dlouhodobé ošetřovné nebo pomoc v mateřství.

Povinnosti osoby samostatně výdělečně činné

Príslušné správě sociálního zabezpečení je nutné nahlásit den:

- zahájení samostatné výdělečné činnosti,
- ukončení samostatné výdělečné činnosti,
- zániku oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
- od kterého je pozastaven výkon samostatné výdělečné činnosti,
- zániku samostatné výdělečné činnosti.

Tyto povinnosti musí osoba samostatně výdělečně činná splnit nejpozději do 8 kalendářních dnů měsíce následujícího po měsíci, ve kterém se změna stala (ČSSZ, 2022b).

2.2 Živnost

Podle definice obsažené v § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání: „*Živností je soustavná činnost provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“ (§ 2 zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání). V současné době se živnosti dělí do dvou základních skupin – koncesované a ohlašovací.

Živnost je v rámci podnikání nejjednodušší právní forma podnikání pro malý rozsah podnikatelské činnosti. Živnostenské podnikání je rychlé získat a lze začít podnikat s nízkým počátečním kapitálem. Živnost lze přerušit či ukončit, případně nepříznivého vývoje činnosti. Podnikatel nemá povinnost zřizovat fondy ze zisku a příjem, který je zdaněn zůstává podnikateli k dispozici. Živnost mohou provozovat jak fyzické osoby, tak právnické, záleží však na oboru podnikání. Některé obory, které jsou uvedené např. v řemeslných živnost by jako obchodní korporace působily podezřele, ale naopak jiné obory zvyšují důvěryhodnost ve formě obchodních společností (Ircingová, Krechovská, Tluchoř, Polívka, & Halgašová, 2014).

2.3 Druhy živností

Živnosti koncesované mohou být provozovány pouze na základě koncese. Seznam koncesovaných živností je uveden v příloze č. 3 živnostenského zákona. Je nutné mít státní souhlas podle zvláštního zákona. Koncese může být udělena až po kladném vyjádření příslušného orgánu státní správy.

Ohlašovací živnosti se dělí na řemeslné, vázané a volné. Mohou být provozovány na základě ohlášení libovolnému živnostenskému úřadu. Pokud podnikatel splní zákonem dané podmínky, živnostenský úřad provede zápis do živnostenského rejstříku a vydá výpis. **Řemeslné živnosti** (viz příloha A) jsou uvedeny v příloze č. 1 zákona o živnostenském podnikání. Jsou to živnosti, které lze provozovat při splnění jak všeobecných podmínek, tak odborných. Odborné podmínky se především dokazují výučním listem či maturitním vysvědčením v daném oboru. **Živnosti vázané** jsou uvedeny v příloze č. 2 zákona o živnostenském podnikání. Kromě všeobecných podmínek je nutné pro provozování živnosti podmínkou odborná způsobilost. **Volná živnost** (viz příloha B) existuje jediná, a to výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Obsahuje 80 oborů činností, které jsou

uvedeny v příloze č. 4 živnostenského zákona. Pro provozování volné živnosti nevyžaduje zákon zvláštní způsobilost (Horzinková & Urban, 2018).

2.4 Založení živnosti

Pro podnikání fyzických osob je nutné mít založenou živnost. Živnostenské oprávnění vydává živnostenský úřad. Pro vydání živnostenského oprávnění je nutné splnit určité podmínky:

- dosažení věku 18 let,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost,
- nemít daňové nedoplatky u finančního úřadu a u sociálního a zdravotního pojištění,
- splňovat kvalifikační požadavky (dle druhu podnikání).

Jakmile jsou všechny výše uvedené podmínky splněny lze si zažádat o živnostenské oprávnění. Na živnostenském úřadě bude potřeba pro založení živnosti doklad totožnosti, poplatek za vydání 1 000 Kč a vyplněný formulář. Během několika týdnů bude podnikateli přiřazeno osmimístné identifikační číslo. Další povinností po založení živnosti je nutné tuto změnu nahlásit správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně a to do 8 dnů od vystavení živnostenského oprávnění (Profi kancelář, n.d.).

2.5 Živnostenský rejstřík

Jedná se o informační systém veřejné správy. Správcem tohoto rejstříku je živnostenský úřad České republiky. Do živnostenského rejstříku je zapásán každý, kdo získá živnostenské oprávnění. Zapisují se zde důležité informace týkající se živnostenského oprávnění, změny nebo pozastavení živnosti či zánik živnostenského oprávnění. Zápis do živnostenského rejstříku musí být proveden nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se živnostenský úřad změny dozvěděl (Zichová, 2008).

3 Účetní a daňová specifika podnikání právnických osob

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (ZDP) upravuje povinnost k dani z příjmů právnických osob.

3.1 Daň z příjmů právnických osob

Mezi jeden z příjmů státního rozpočtu se řadí daň z příjmů právnických osob, která je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů.

3.1.1 Poplatníci daně z příjmů právnických osob

Poplatníci daně z příjmů právnických osob jsou dle § 17 odst. 1 ZDP:

- *„právnická osoba,*
- *organizační složka státu,*
- *podílový fond podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy,*
- *podfond akciové společnosti s proměnným základním kapitálem podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy,*
- *fond penzijní společnosti, kterým se pro účely tohoto zákona rozumí fond obhospodařovaný penzijní společností podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření,*
- *svěřenský fond podle občanského zákoníku,*
- *jednotka, která je podle právního řádu státu, podle kterého je založena nebo zřízena, poplatníkem,*
- *fond ve správě Garančního systému finančního trhu podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize“ (§ 17 odst. 1 ZDP).*

3.1.2 Registrace k dani z příjmů právnických osob

Pokud se jedná o poplatníka daně z příjmů právnických osob, který je daňovým rezidentem, musí podat přihlášku k dani nejpozději do 15 dnů od svého vzniku u příslušného správce daně. Jedná-li se o daňového nerezidenta, musí přihlášku podat příslušnému správci daně do 15 dnů, od dne vzniku stálé provozovny na území České republiky (§ 39a ZDP).

3.1.3 Zdaňovací období

Zdaňovacím obdobím pro daň z příjmů právnických osob je:

- a. „kalendářní rok,
- b. hospodářský rok,
- c. období od rozhodného dne fúze nebo rozdělení obchodní korporace nebo převodu jmění na společníka do konce kalendářního roku nebo hospodářského roku, ve kterém se přeměna nebo převod jmění staly účinnými, nebo
- d. účetní období, pokud je toto účetní období delší než nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců“ (§ 21a ZDP).

3.1.4 Sazba daně příjmů právnických osob

Sazba daně pro právnické osoby činí 19 %, pokud v § 21 odst. 2 a 1 ZDP není stanoveno jinak (§ 21 ZDP).

3.1.5 Slevy na dani z příjmů právnických osob

Poplatníci daně z příjmů právnických osob mohou uplatnit slevy snižující daň z příjmů právnických osob za zdaňovací období 2021 o částku:

- 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením,
- 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením (Finanční správa, 2022a).

3.1.6 Daňové přiznání právnických osob

Daňové přiznání podávají poplatníci daně z příjmů právnických osob nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Lhůta pro podání daňového přiznání elektronicky je prodloužena na 4 měsíce. Na 6 měsíců je prodloužena lhůta pro podání přiznání subjektům, které mají zákonem povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo musí být podáno poradcem. Daňové přiznání je povinen podat každý poplatník daně z příjmů právnických osob (Finanční správa, 2022a).

3.2 Vedení účetnictví právnických osob

Předpoklady pro vedení účetnictví jsou následující: aktuální princip – účtovat podvojnými zápisy do období, kam věcně a časově patří; nepřetržitě trvání účetní

jednotky – nezamýšlet o ukončení činnosti; věrný a poctivý obraz skutečnosti – účetní metody, které nevedou ke zkreslování skutečnosti.

Účetnictví musí být vedeno správně, úplně, průkazně, srozumitelně, přehledně, v českém jazyce a v české měně. Účetnictví se vede podvojně v plném rozsahu, avšak výjimku pro vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu mají:

- příspěvkové organizace, kterým toto povolil zřizovatel,
- mikro a malé účetní jednotky, jsou-li právnickými osobami a nepodléhají povinnému auditu,
- fyzické osoby, které jsou mikro nebo malými účetními jednotkami a nepodléhají povinnému auditu (Brychta et al., 2016).

3.2.1 Účetní jednotky

Účetními jednotkami (ÚJ), na které se vztahuje zákon o účetnictví jsou:

- právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky,
- zahraniční právnické osoby a zahraniční jednotky,
- organizační složky státu (ministerstva, soudy, státní zastupitelství...)
- fyzické osoby – zapsané v obchodním rejstříku jako podnikatelé; podnikatelé jejichž obrat přesahuje za bezprostředně předcházející rok 25 000 000 Kč,
- ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví dobrovolně nebo mají povinnost podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví).

Kategorizace účetních jednotek

Účetnictví je vedeno za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, zpravidla za kalendářní rok, není-li určeno jinak. Musí být vedeno nepřetržitě až do zániku společnosti. Od 1. 1. 2016 dle zákona o účetnictví se účetní jednotky řadí do kategorií podle 3 hledisek – hodnota aktiv, počet zaměstnanců a čistý obrat. Do jednotlivých kategorií se jednotka zařazuje, pokud nepřekročí 2 nebo více z těchto hledisek (Haas Kubátová, 2020). V tabulce číslo 1 jsou uvedené jednotlivé kategorie účetních jednotek.

Tab. 1: Kategorizace účetních jednotek

	Hodnota aktiv	Čistý obrat	Průměrný počet zaměstnanců
Mikro účetní jednotka	do 9 mil. Kč	do 18 mil. Kč	do 10
Malá účetní jednotka	do 100 mil. Kč	do 200 mil. Kč	do 50
Střední účetní jednotka	do 5 000 mil. Kč	do 1 000 mil. Kč	do 250
Velká účetní jednotka	nad 5 000 mil. Kč	do 1 000 mil. Kč	nad 250

Zdroj: Haas Kubátová (2020), zpracováno autorkou

Zákonné povinnosti jednotlivých účetních jednotek:

- neauditované mikro a malé účetní jednotky mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu;
- neauditované mikro a malé ÚJ nemají povinnost mít ověřenou účetní závěrku auditorem;
- neauditované mikro a malé ÚJ nemusí zpracovávat přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu;
- pokud má ÚJ povinnost ověřit účetní závěrku auditorem, musí sepsat výroční zprávu;
- mikro, malé a střední ÚJ nemusí uvádět nefinanční informace ve výroční zprávě (Kadeřábková, 2020).

3.3 Rozdělení zisku obchodních korporací

Podmínky rozdělení zisku

Podmínky pro rozdělení zisku obchodních korporací jsou stanoveny v § 34 zákona o obchodních korporacích (ZOK):

- *„Podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace. Zisk a jiné vlastní zdroje lze rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak.*
- *Částka k rozdělení nesmí v kapitálové společnosti překročit součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů, které může kapitálová společnost použít podle svého uvážení, snížený o přiděly do rezervních a jiných fondů v souladu se*

zákonem a společenskou smlouvou. K rozdělení nelze použít fondy, jejichž vznik, změnu nebo zánik upravuje právní předpis nebo společenská smlouva způsobem, který jejich rozdělení nepřipouští.

- *vyplacení podílu na zisku a na jiných vlastních zdrojích rozhoduje statutární orgán. Je-li rozdělení v rozporu se zákonem, podíly na zisku nebo jiných vlastních zdrojích se nevyplatí.*
- *Podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích je splatný do 3 měsíců ode dne, kdy bylo přijato rozhodnutí nejvyššího orgánu společnosti o jeho rozdělení, ledaže zákon, společenská smlouva nebo nejvyšší orgán určí jinak.*
- *Ustanovení tohoto zákona o rozdělení a výplatě jiných vlastních zdrojů se nepoužijí na snižování základního kapitálu“ (§ 34 zákona o obchodních korporacích).*

3.3.1 Rozdělování zisku u společnosti s ručením omezeným

O rozdělování zisku ve společnosti s ručením omezeným rozhoduje valná hromada. Rozhoduje nejen o rozdělení podílů na zisku, ale také na vyrovnání ztrát z minulých let nebo převodu na nerozdělený zisk minulých let. Výsledek hospodaření se v účetnictví vykazuje v účetní skupině 43 – *Výsledek hospodaření*. Pokud se jedná o zisk rozhoduje valná hromada o jejím přidělu do rezervního fondu, o vyrovnání ztráty minulých let, o rozdělení mezi vlastníky, nebo o převodu na nerozdělený zisk minulých let. Pokud se jedná o ztrátu rozhoduje valná hromada, z jakých disponibilních vlastních zdrojů bude uhrazena. Může být uhrazena z rezervního fondu, z nerozděleného zisku minulých let, z kapitálových fondů nebo dalších disponibilních fondů. Valná hromada může rozhodnout o snížení základního kapitálu, pokud by na úhradu ztráty nestačily volné zdroje vlastního kapitálu. Na konci účetního období nesmí na účtech v účtové skupině 43 – *Výsledek hospodaření* být žádný zůstatek. Není-li v okamžiku uzavření účetních knih rozhodnuto o výsledku hospodaření, musí se tento zůstatek převést na účty účtové skupiny 42 – *Rezervní fondy, ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření* (Skálová et al., 2015).

Podíly na zisku společnosti s ručením omezeným jsou u společníků příjmem z kapitálového majetku podle § 8 odst. 1 písm. a) ZDP. Podíly jsou zdaňovány sazbou 15 %. Jedná se o srážkovou daň, to znamená že příjemce již podíl zdaňovat nemusí.

U společníků, kteří jsou právníckými osobami jsou podíly na zisku při splnění podmínek stanovených v § 19 ZDP osvobozeny od daně z příjmů (Brychta et al., 2016).

3.3.2 Rozdělování zisku u akciové společnost

Podíl na zisku schvaluje valná hromada. Podíl je stanoven z dosaženého výsledku hospodaření. Právo na podíl na zisku má každý akcionář. Podíl v akciové společnosti se určuje poměrem jednotlivé hodnoty akcií k jmenovité hodnotě akcií všech akcionářů není-li stanoveno jinak. Podíl na zisku je u akcionářů, fyzických osob, příjmem z kapitálového majetku podle § 8 odst. 1 písm. a) ZDP. Je tedy zdaňován srážkovou daní, která činí 15 %. Podíl na zisku u akcionářů, právníckých osob, je při splnění podmínek stanovených v § 19 ZDP od daně z příjmů osvobozen. Podíl na zisku tedy nevstupuje do daňového základu poplatníka a nesráží se z něj srážková daň (Brychta et al., 2016).

3.3.3 Rozdělování zisku u veřejné obchodní společnosti

Ve veřejné obchodní společnosti se zisk dělí mezi společníky stejným dílem, pokud není ve společenské smlouvě stanoveno jinak. Poplatník, který je společníkem veřejné obchodní společnosti, má předmětem daně část základu daně veřejné obchodní společnosti, který se stanoví rovným dílem nebo stejným poměrem, v jakém je rozdělován zisk dle společenské smlouvy. Pokud je společník fyzická osoba, tak podíl ze zisku v.o.s. je součástí základu daně podle § 7 odst. 1 písm. d) ZDP. Podíl na zisku zdaňují společníci v rámci svého daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob sazbou 15 %. Společníci veřejné obchodní společnosti, kteří jsou fyzické osoby, jsou brány jako osoby samostatně výdělečně činné (Brychta et al., 2016).

3.3.4 Rozdělování zisku u komanditní společnosti

Zisk v komanditní společnosti se dělí mezi komplementáře a komanditisty (komanditní společnost). Pokud není uvedeno ve společenské smlouvě něco jiného, tak část zisku připadající komanditní společnosti se po zdanění rozdělí mezi komanditisty v poměru, který je uveden ve společenské smlouvě nebo v poměru splacených vkladů. Komplementářům se zisk rozdělí rovným dílem, není-li ve společenské smlouvě uvedeno jinak. Zdanění zisku komplementářů je stejný jako u společníka veřejné obchodní společnosti a komanditisté zdaňují podíl na zisku jako společník u společnosti s ručením omezeným (Brychta et al., 2016).

3.4 Základní kapitál a jeho změny ve společnosti s ručením omezeným

Zvýšení základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným

Ve společnosti s ručením omezeným lze zvýšit základní kapitál dalšími peněžitými či nepeněžitými vklady společníků, nebo z vlastních zdrojů. Základní kapitál může být zvýšen pouze o tolik, o kolik je vlastní kapitál vyšší než součet základního kapitálu a jiných vlastních zdrojů. Ve společenské smlouvě může být stanoveno, že valná hromada může uložit společníkům povinnost přispět na vytvoření vlastního kapitálu. Jedná se o peněžité plnění nad výši vkladu, a to nejvíce do poloviny základního kapitálu podle výše jejich vkladu. Příplatky společníkům lze vrátit, ale jen do výše, v jakém převyšují ztráty. Příplatky na vytvoření vlastního kapitálu společnost účtuje na vrub účtu 413 – *Ostatní kapitálové fondy* (Brychta et al., 2016). Příplatek na vytvoření základního kapitálu (ZK) ve společnosti s ručením omezeným se účtuje viz tabulka číslo 2.

Tab. 2: Účtování příplatku na vytvoření základního kapitálu s.r.o.

Text	MD	D
Přijetí příplatku na vytvoření základního kapitálu	221	413
Úhrada ztráty z minulých let	413	429
Vrácení části příplatku mimo základní kapitál	413	221

Zdroj: Brychta et al. (2016, s. 327), zpracováno autorkou

Snížení základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným

Ve společnosti s ručením omezeným může dojít ke snížení základního kapitálu v případě ztrátovosti obchodní korporace, vystoupení společníka z obchodní korporace, změny rozsahu činnosti obchodní korporace atd. O snížení základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným rozhoduje valná hromada. V usnesení valné hromady musí být uvedeno, zda část odpovídající snížení základního kapitálu bude z části nebo celá vyplacena společníkům, bude prominuta povinnost splacení vkladu nebo, jak se s touto částkou naloží. Snížením základního kapitálu se snižuje výše vkladu všech společníků v poměru dosavadních vkladů (Skálová et al., 2015). Ke dni zápisu do veřejného rejstříku je účinná nová výše základního kapitálu. Právo na vypořádací podíl vzniká po zániku účasti společníka v obchodní korporaci. Vypořádací podíl je zdaněn zvláštní sazbou daně z příjmů, a to ve výši 15 % (Brychta et al., 2016). V tabulce číslo 3 je vyobrazeno účtování snížení základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným.

Tab. 3: Účtování o snížení základního kapitálu s.r.o.

Text	MD	D
Snížení základního kapitálu (úhrada z minulých let)	419	429
Snížená základního kapitálu (o nesplacený vklad)	419	353
Zrušení účasti společníka s.r.o. - vypořádací podíl	252	365
- předpis srážkové daně	365	342
- výplata vypořádacího podílu	365	221
- odvod srážkové daně	342	221
Snížení základního kapitálu o hodnotu zrušeného podílu	419	252

Zdroj: Brychta et al. (2016, s. 330), zpracováno autorkou

3.5 Základní kapitál a jeho změny v akciové společnosti

Vkládání základního kapitálu do společnosti se dělí na dvě části:

- úpis – zavázání upisovatele vložit do účetní jednotky kapitál; vzniká pohledávka účetní jednotce za nesplacený kapitál,
- splácení upsaného kapitálu.

Ke dni vzniku sestavuje obchodní korporace zahajovací rozvahu, která obsahuje aktiva (splacené vklady, pohledávku ve výši nesplacených vkladů) a pasiva (zapsaný kapitál, ážio).

Zvýšení základního kapitálu v akciové společnosti

Zvýšení kapitálu v akciové společnosti může dojít jen tehdy, když to schválí valná hromada. Zvýšení základního kapitálu se poté musí zapsat do veřejného rejstříku. O zvýšení základního kapitálu, který nebyl zapsán do veřejného rejstříku se účtuje na účet 419 – *Změny základního kapitálu*. Způsoby zvýšení základního kapitálu akciové společnosti jsou následující:

- upsání nových akcií,
- vydáním dluhopisů s právem výměny za akcie ve jmenovité hodnotě, nebo
- z vlastních zdrojů (Brychta et al., 2016).

Zvýšení základního kapitálu upsáním nových akcií je možné jen pokud akcionář splatil emisní kurs dříve upsaných akcií. Zvýšení kapitálu tímto způsobem znamená, že se v aktivech zvýší majetek z uhrazených vkladů, v pasivech základní kapitál, a tím se zvýší celková bilanční suma. V účetnictví se zvýšení základního kapitálu zaúčtuje do období,

ve kterém k tomu došlo (Müllerová, 2021). Účtování o upsání nových akcií v akciové společnosti je uvedeno v tabulce číslo 4.

Tab. 4: Účtování o upsání nových akcií v a.s.

Text	MD	D
Splacení jistiny za upsání akcií	221	379
Upsání nových vkladů	353	419
Zúčtování zaplacené jistiny	379	353
Splacení upsaných akcií (formou peněžitého vkladu)	221	353
Zápis do veřejného rejstříku	419	411

Zdroj: Brychta et al. (2016, s. 324), zpracováno autorkou

Majitelé vyměnitelných dluhopisů mají právo na výměnu dluhopisů ve jmenovité hodnotě za jmenovitou hodnotu akcií. Tento způsob zvýšení základního kapitálu se nazývá podmíněný. Dlouhodobé dluhopisy se účtují na účet 473 – *Vydané dluhopisy*, jedná se o cizí zdroj, a krátkodobé na účet 241 – *Emitované krátkodobé dluhopisy*. Dluh, který vplývá z dluhopisů, se přemění na základní kapitál při jejich výměně (Brychta et al., 2016). Účtování výměny dluhopisů za akcie v akciové společnosti je uvedeno v tabulce číslo 5.

Tab. 5: Účtování výměny dluhopisů za akcie v a.s.

Text	MD	D
Výměna dluhopisu ve jmenovité hodnotě	241	419
Zápis zvýšení ZK v obchodním rejstříku	419	411

Zdroj: Brychta et al. (2016, s. 325-326), zpracováno autorkou

Zvýšení základního kapitálu podle § 495 odst. 2 zákona o obchodních korporacích nesmí být vyšší, než kolik je rozdíl mezi vlastním kapitálem a součtem hodnoty základního kapitálu a jiných vlastních zdrojů. Mezi vlastní zdroje, kterými lze zvýšit základní kapitál patří čistý zisk z předešlého účetního období. Po schválení valné hromady lze použít tento zisk pro zvýšení základního kapitálu (Brychta et al., 2016). Možnosti zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů a jejich účtování je uvedeno v tabulce číslo 6.

Tab. 6: Účtování zvýšení kapitálu z vlastních zdrojů v a.s.

Text	MD	D
Z ostatních kapitálových fondů	413	419
Z fondů ze zisku	421	419
Z nerozděleného zisku minulých let	428	419
Z výsledku hospodaření ve schvalovacím řízení	431	419
Zápis zvýšení základního kapitálu do veřejného rejstříku	419	412

Zdroj: Brychta et al. (2016, s. 327), zpracováno autorkou

Snížení základního kapitálu v akciové společnosti

Snížení hodnoty základního kapitálu u akciové společnosti lze provést následujícími způsoby:

- snížení jmenovité hodnoty akcií a zatímních listů – Snížení základního kapitálu se vyúčtuje až v okamžiku zapsání do veřejného rejstříku.
- snížení základního kapitálu o vlastní akcie – Pokud účetní jednotka vlastní akcie, použije je ke snížení základního kapitálu. Snížení základního kapitálu se tak účtuje MD 411 – *Základní kapitál* /D 419 – *Změny základního kapitálu*. Zrušení či zničení vlastních akcií se účtuje na MD 419 - *Změny základního kapitálu* / D 252 – *Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly*. Rozdíl mezi jmenovitou a pořizovací hodnotou vypořádá jednotka s účtem 411 – *Základní kapitál* účtem 412 – *Ážio* nebo 421 – *Rezervní fond*.
- snížení základního kapitálu s výplatou akcionářům,
- umístěním od vydání dosud nesplacených akcií (Brychta et al., 2016).

4 Účetní a daňová specifika podnikání fyzických osob

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů zpracovává předpisy Evropské unie a upravuje i daň z příjmů fyzických osob.

4.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob se vztahuje na všechny poplatníky, kteří žijí na území České republiky, nebo se zde zdržují. Daňová povinnost se vztahuje na příjmy plynoucí ze zaměstnaní v České republice i na příjmy ze zahraničí (Finance, 2022).

4.1.1 Registrace k dani z příjmů fyzických osob

Registraci k dani z příjmů upravuje zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Poplatníci daně z příjmů fyzických osob se rozdělují na daňové rezidenty a daňové nerezidenty ČR podle § 2 zákona o dani z příjmů.

Daňovými rezidenty ČR jsou poplatníci, kteří mají na území ČR bydliště nebo se zde zdržují. Registrační povinnost daňového rezidentu je upravena v § 2 odst. 2 ZDP, podle které je poplatník povinen podat přihlášku k dani z příjmů fyzických osob nejpozději do 15 dnů příslušnému úřadu ode dne, kdy začal vykonávat činnost (zdroj příjmů ze samostatné činnosti) nebo přijal příjem ze samostatné činnosti.

Daňovými nerezidenty ČR jsou poplatníci, kteří mají příjmy ze zdrojů ČR, ale nemají zde trvalé bydliště. Podle § 2 odst. 3 ZDP jsou daňový nerezidenti povinni podat přihlášku k dani z příjmů fyzických osob nejpozději do 15 dnů příslušnému správci daně ode dne, ve kterém začal na území ČR vykonávat činnost nebo přijal příjem ze samostatné činnosti ze zdrojů na území České republiky.

Povinnost nepodávat přihlášku k registraci dani z příjmů fyzických osob nemusí poplatník, jehož příjmy nejsou předmětem daně, nebo jsou osvobozené od daně z příjmů, nebo je daň vybírána srážkou dle zvláštní sazby daně (Finanční správa, 2021b).

4.1.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob

V § 3 odst. 1 ZDP jsou vymezeny příjmy, které podléhají dani z příjmů fyzických osob. Může se jednat o příjmy peněžní či nepeněžní.

Předmětem daně jsou následující příjmy:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP),
- příjmy z nájmu (§ 9 ZDP),
- ostatní příjmy (§ 10 ZDP).

Předmětem daně nejsou příjmy, které jsou vymezeny v § 3 odst. 4 ZDP (Finanční správa, 2021c).

4.1.3 Základ daně z příjmů fyzických osob

Základ daně z příjmů fyzických osob je upraven dle zákona o daních z příjmů. Obvykle je vyjádřen v peněžních jednotkách. Definicí základu daně dle § 5 odst. 1 ZDP: „*Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6–10 ZDP není stanoveno jinak*“ (§ 5 odst. 1 ZDP). Pokud by výdaje byli vyšší než příjmy, jednalo by se o ztrátu. Do základu daně se nepočítají příjmy, které jsou osvobozeny od daně a příjmy, z nichž se vybírá zvláštní sazba dle § 36 ZDP.

Nelze odečíst od základu daně nezdanitelné části, mezi které se řadí:

- dary,
- úroky z úvěrů financování bytových potřeb,
- příspěvek na penzijní připojištění,
- pojistné na soukromé životní pojištění atd. (Finanční správa, 2021b).

4.1.4 Sazba daně z příjmů fyzických osob

Od roku 2021 platí dvě sazby daně z příjmů fyzických osob:

- 15 % platí pro část základu daně, který nepřesahuje 48násobek průměrné měsíční mzdy,
- 23 % platí pro část základu daně, který přesahuje 48násobek průměrné mzdy (§ 15 ZDP).

4.1.5 Slevy na dani z příjmů fyzických osob

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů mají poplatníci daně z příjmů fyzických osob nárok na slevy snižující daňovou povinnost. Za zdaňovací období 2021 se daň snižuje o:

- základní slevu na poplatníka – 27 840 Kč,
- slevu na manžela – 24 840 Kč na manžela žijící s poplatníkem v domácnosti, pokud jeho příjem nepřesáhne částku 68 000 Kč za zdaňovací období
- slevu na manžela ZTP – 49 680 Kč,
- základní slevu na invaliditu – 2 520 Kč,
- rozšířenou slevu na invaliditu – 5 040 Kč,
- slevu na držitele průkazu ZTO/P – 16 140 Kč,
- slevu na studenta – 4 020 Kč,
- slevu za umístění dítě – výše odpovídá výdajům prokazatelně vynaložených za umístění vyživované dítě, maximální částka je 15 200 Kč.

Slevy na dani může poplatník uplatnit pouze do výše vypočtené daně (Finanční správa, 2022c).

Daňové zvýhodnění

Poplatník má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě, které s ním žije v jedné domácnosti podle § 35c odst. 1 zákona o dani z příjmů. Daňové zvýhodnění za zdaňovací období 2021 je ve výši:

- 15 204 Kč na jedno dítě,
- 22 320 Kč na druhé dítě,
- 27 840 Kč na třetí a každé další dítě.

Daňové zvýhodnění může poplatník využít formou slevy na dani, daňového bonusu nebo kombinací slevy na dani a daňového bonusu (Finanční správa, 2022c).

4.2 Výdaje stanovené procentem z příjmů

Poplatník má více možností, jak uplatnit výdaje. Jednou z nich je možnost, kde se výdaje stanoví procentem z příjmů. Lze je uplatnit ve výši:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živočišného podnikání řemeslného → nejvýše však uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč,
- 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání → nejvýše však uplatnit výdaje do částky 1 200 000 Kč,
- 30 % z příjmů z nájmu majetku → nejvýše však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč,
- 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, s výjimkou příjmů společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře k. s. → nejvýše však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč (Finanční správa, 2021b).

4.3 Paušální daň

Paušální daň je určena pouze pro osoby samostatně výdělečně činné. Do režimu paušální daně se osoba samostatně výdělečně činná musí přihlásit pomocí formuláře, který je vydán ministerstvem financí. Podmínky pro vstup do paušální daně jsou uvedeny v § 7a ZDP. Jednou z podmínek pro uplatnění paušální daně je, že má poplatník pouze příjmy ze samostatné činnosti nepřekračující 1 000 000 Kč. Dále nesmí být plátcem daně z přidané hodnoty nebo být společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem v komanditní společnosti. Paušální měsíční záloha pro rok 2022 činí 5 994 Kč; z toho 100 Kč záloha na daň z příjmů fyzických osob, 3 267 Kč záloha na důchodové pojištění a 2 627 Kč záloha na zdravotní pojištění (Běhounek, 2022).

4.4 Sociální pojištění

V pojistném na sociální zabezpečení (SP) je zahrnuto nemocenské pojištění, důchodové a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Platby pojistného na nemocenské pojištění je dobrovolné. Rozhodným obdobím pro platbu sociálního pojištění je kalendářní rok. Výše pojistného činí 29,2 % (z toho 28 % - důchodové pojištění, 1,2 % - státní politika zaměstnanosti) z vyměřovacího základu. Platby pojistného probíhají formou měsíčních záloh. Poplatník, který vykonává hlavní samostatnou výdělečnou činnost, je povinen

platit zálohy pojistného na důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti. Pokud se však jedná o vedlejší samostatnou výdělečnou činnost je povinnost platit zálohy na pojistné je-li k účasti na pojištění dobrovolně přihlášen, nebo by daňový základ byl vyšší, než je zákonem stanovena minimální částka (Dvořáková, Pitterling, & Skalická, 2019). Nejpozději do 8 dnů od zahájení samostatné výdělečné činnosti je poplatník povinen registrovat se k sociálnímu zabezpečení na příslušné okresní správě sociálního zabezpečení (Vančurová & Zídková, 2019).

4.5 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění (ZP) je povinné pro každého podnikatele. Výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu. Vyměřovací základ se u osoby samostatně výdělečně činné stanoví jako polovina z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Pokud rozdíl příjmů a výdajů nedosáhne alespoň minimálního ročního vyměřovacího základu, který je pro osobu samostatně výdělečně činnou stanoven jako dvanáctinásobek 50 % průměrné mzdy, je poplatník povinen odvést pojistné z minimálního vyměřovacího základu (VZP ČR, 2022b). Poplatník je povinen nejpozději do 8 dnů po zahájení samostatné výdělečné činnosti zaregistrovat se na příslušné zdravotní pojišťovně k veřejnému zdravotnímu pojistnému (Vančurová & Zídková, 2019).

4.5.1 Osoba bez zdanitelných příjmů

Osoba bez zdanitelných příjmů je osoba, která je povinna platit zdravotní pojištění sama ve výši stanovení zákonem. Stává se jí ten, kdo po celý kalendářní měsíc nemá příjmy plynoucí ze zaměstnání, ze samostatné výdělečné činnosti nebo za něj není placeno zdravotní pojištění státem. Do této kategorie se řadí např.:

- ženy v domácnosti, které nepečují o děti do 7 let nebo o dvě děti do věku 15 let, nepobírají žádný důchod a nejsou v evidenci úřadu práce;
- studenti, kteří studují školu, která nebyla Ministerstvem školství označena jako soustavná příprava na budoucí povolání, popřípadě studenti starší 26 (výjimkou jsou doktorandi);
- pojištěnci, kteří mají příjmy zdaňovány jen podle § 8, § 9 nebo § 10 zákona o daních z příjmů;

- pojištěnci, kteří mají příjmy nepodléhající dani z příjmů – příjem z dohody o provedení práce (DPP) do 10 000 Kč měsíčně nebo příjmy z dohody o pracovní činnosti (DPČ) do 3 500 Kč měsíčně;
- nezaměstnaní, kteří nejsou vedeni v evidenci úřadu práce;
- studenti, kteří ihned nenastoupí do zaměstnání nebo nezačnou podnikat po ukončení školy (VZP ČR, 2022a).

4.6 Vedení účetnictví fyzických osob

Vedení účetnictví je upraveno zákonem o účetnictví, který definuje předmět účetnictví: „Účetní jednotky, které vedou účetnictví v plném rozsahu nebo ve zjednodušeném rozsahu, účtují podvojnými zápisy o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků včetně dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření“ (§ 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví).

Podle zákona o účetnictví vedou účetnictví následující jednotky:

- fyzické osoby, které jsou zapsány v obchodním rejstříku jako podnikatelé; účetnictví musí být vedeno ode dne zápisu do obchodního rejstříku až do doby, kdy je vymazána z obchodního rejstříku,
- ostatní fyzické osoby (podnikatelé), jejichž obrat přesáhl částku 25 000 000 Kč za bezprostředně předcházející kalendářní rok,
- ostatní fyzické osoby, které účetnictví vedou dobrovolně,
- fyzické osoby, které jsou podnikateli a zároveň společníky sdruženými ve společnosti a v této společnosti je minimálně jeden společník považován za účetní jednotky,
- ostatní fyzické osoby, které dle zvláštních právních předpisů mají povinnost vést účetnictví (Dvořáková et al., 2019).

Pro zjištění základu daně se vychází z výsledku hospodaření, který se zjistí jako rozdíl mezi výnosy a náklady. Důležité při vedení účetnictví je, aby účetní jednotky účtovaly podvojnými zápisy v období, se kterým časově a věcně souvisí. Účetnictví musí účetní jednotka vést po dobu minimálně 5 let s výjimkou ukončení podnikatelské činnosti. Vedení účetnictví je spojeno s vyšší administrativou, proto v mnoha případech účetní jednotky začnou vést účetnictví na základě povinnosti, která vychází ze zákona

o účetnictví, popřípadě jiných zvláštních předpisů. Účetní záznamy musí poplatník archivovat (Dvořáková et al., 2019).

4.7 Vedení daňové evidence u fyzických osob

Vedení daňové evidence upravuje zákon o daních z příjmů. Daňová evidence zachycuje příjmy, výdaje a stav majetku a dluhů. Základ daně v daňové evidenci se stanoví jako rozdíl mezi příjmy a výdaji. Základ daně může být dále upravován o nepeněžní transakce.

Daňová evidence by měla obsahovat následující informace:

- evidenci příjmů a výdajů,
- knihu pohledávek a dluhů,
- karty dlouhodobého majetku,
- evidenci zásob,
- karty rezerv,
- mzdovou evidenci,
- denní evidenci tržeb.

Daňovou evidenci je nezbytné uchovávat za všechna zdaňovací období, pro která neuplynula lhůta pro stanovení daně, a to minimálně po dobu 3 let. Po dobu nejméně 10 let musí poplatník uchovávat daňové doklady pro stanovení daně (Dvořáková et al., 2019).

5 Příklady vhodného zvolení právní formy podnikání

V následující části práce budou zpracovány tři modelové příklady, na kterých budou popsána specifika vybraných forem podnikání. V prvním příkladě bude zpracováno podnikání osoby samostatně výdělečně činné, ve druhém příkladě podnikání ve společnosti s ručením omezeným a ve třetím podnikání ve veřejné obchodní společnosti. V následujících modelových příkladech není počítáno s žádnými slevami na dani, které jsou uvedeny v kapitolách 4.1.5 a 5.1.5.

5.1 Podnikání osoby samostatně výdělečně činné

Zadání modelového příkladu 1:

Paní Alena je vyučená kadeřnice a chce začít podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná. Nájemné za prostory, kde chce zřídit svůj kadeřnický salon, činí 9 500 Kč měsíčně. Nezbytný materiál potřebný pro svou práci činí 10 000 Kč měsíčně. Paní Alena předpokládá, že její měsíční obrat bude ve výši 40 000 Kč.

Založení podnikání

Pro zahájení podnikání musí paní Alena zažádat o živnostenské oprávnění, aby mohla začít podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná. Jedná se o živnost řemeslnou, *holičství a kadeřnictví*, pro kterou je povinné, podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, doložit odbornou způsobilost (odborné vzdělání v příslušném oboru). Řemeslné živnosti se ohlašují na příslušném živnostenském úřadě a poplatek za vystavení živnostenského oprávnění činí 1 000 Kč. Poté živnostenský úřad paní Aleně vystaví živnostenské oprávnění a přidělí jí osmimístné identifikační číslo. Nejpozději do 8 dnů o vystavení živnostenského oprávnění se musí paní Alena zaregistrovat na zdravotní pojišťovně a na správě sociálního zabezpečení.

Výše ručení a základní kapitál

Paní Alena, jako osoba samostatně výdělečně činná, nemá povinnost skládat základní kapitál a za své závazky ručí celým svým majetkem.

Vedení účetnictví

Paní Alena má na výběr 2 možnosti, jak vést účetnictví. Jedna z nich je daňová evidence, která je jednodušší než možnost druhá, kterou je vedení klasického účetnictví. Rozdíl

v daňové evidenci a ve vedení účetnictví je popsán v kapitole 5.6 a 5.7. Daňovou evidenci však mohou vést pouze podnikatelé, jejichž obrat nepřekročí částku 25 mil. Kč za kalendářní rok. V případě paní Aleny lze daňovou evidenci vést, neboť její předpokládaný roční obrat bude ve výši 480 000 Kč. Z této evidence na konci zdaňovacího období paní Alena zjistí, kolik má odvést na dani z příjmů fyzických osob.

Daňová povinnost

Sazba daně z příjmů fyzických osob činní 15 % pro příjmy nepřesahující 48násobek průměrné měsíční mzdy. Pro rok 2022 je tato hranice 1 867 728 Kč. Po překročení tohoto limitu je sazba daně 23 % na částku přesahující tento limit. V případě paní Aleny je předpokládaný roční příjem 480 000 Kč, který se bude danit sazbou 15 %. Paní Alena může uplatňovat výdaje paušální částkou, procentem z příjmů nebo ve výši reálných výdajů. Paušální částka pro rok 2022 činní 5 994 Kč měsíčně. V tomto případě se jedná o řemeslnou živnost, u které lze uplatňovat výdaje ve výši 80 %. V tabulce číslo 7 jsou porovnány všechny možnosti odvodů paní Aleny.

Tab. 7: Porovnání uplatnění výdajů paní Aleny

	výdaje 80 %	reálné výdaje	paušální daň
Roční obrat	480 000 Kč	480 000 Kč	480 000 Kč
Výdaje	384 000 Kč	234 000 Kč	-
Základ daně	96 000 Kč	246 000 Kč	-
Daň z příjmů 15 %	14 400 Kč	36 900 Kč	1 200 Kč
Vyměřovací základ pro ZP	233 466 Kč	233 466 Kč	-
Vyměřovací základ pro SP	116 736 Kč	116 736 Kč	-
Zdravotní pojištění 13,5 %	31 518 Kč	31 518 Kč	31 524 Kč
Sociální pojištění 29,2 %	34 087 Kč	34 087 Kč	39 204 Kč
Odvody	80 005 Kč	102 505 Kč	71 928 Kč
Zisk po odečtení odvodů	399 995 Kč	377 495 Kč	408 072 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Pokud by paní Alena uplatňovala výdaje stanovené procentem z příjmů, v tomto případě ve výši 80 %, odvedla by celkem na zdravotním pojištění 31 518 Kč, na sociální pojištění 34 087 Kč a na dani z příjmů fyzických osob 14 400 Kč. Její odvody by celkem činili 80 005 Kč. Zisk po odečtení odvodů by byl 399 995 Kč. Po odečtení všech odvodů a reálných výdajů ve výši 234 000 Kč paní Aleně zůstane **165 995 Kč** čistého zisku.

V případě, uplatnění reálných výdajů, které jsou 234 000 Kč ročně, odvede na zdravotním pojištění, sociálním pojištění a dani z příjmů fyzických osob 102 505 Kč. Po odečtení zákonných odvodů jí zůstane 377 495 Kč. Z této částky musí odečíst výdaje, které byly skutečně vynaloženy na chod podnikání ve výši 234 000 Kč. Po odečtení všech odvodů a reálných výdajů paní Aleně zůstane **143 495 Kč** čistého zisku.

Posledním způsobem, jak uplatňovat výdaje, je využívat paušální daň. Paušální daň je pouze pro podnikatele, nepřesahující obrat za účetní období 1 mil Kč, což v tomto případě lze, neboť předpokládané výdaje paní Aleny jsou 480 000 Kč. Celkem by na odvodech za zdravotní pojištění, sociální pojištění a dani z příjmů fyzických osob odvedla 71 928 Kč za rok. Po odečtení těchto odvodů by zisk činil 408 072 Kč. Po odečtení všech odvodů a reálných výdajů paní Aleně zůstane **174 072 Kč** čistého zisku.

Z výše uvedeného porovnání vyplývá, že pro paní Alenu je nejvýhodnější uplatňovat paušální daň.

5.2 Podnikání společnosti s ručením omezeným

Zadání modelového příkladu 2:

Podnikatelé Radek, David a Jaroslav chtějí společně založit autoservis s názvem Auto RDJ s.r.o. Všichni podnikatelé jsou vyučeni v oboru. Dohodli se, že každý z nich, jako základní kapitál, vloží do společnosti stejný podíl ve výši 900 000 Kč. Ke dni zápisu do obchodního rejstříku splatil Pan Radek celý svůj vklad 900 000 Kč na bankovní účet, Pan David 400 000 Kč a pan Jaroslav 200 000 Kč. Jejich předpokládané měsíční výdaje jsou 30 000 Kč za nájemné prostor, 140 000 Kč za náklady na zaměstnance, 8 000 Kč za náklady na energie a 50 000 Kč za materiál. Předpokládaný měsíční obrat je 350 000 Kč. Podnikatelé nemají žádné jiné příjmy.

Založení společnosti

Před založením společnosti musí podnikatelé vytvořit podnikatelský plán. Dále musí zajistit sídlo společnosti, které je nezbytné pro výkon činnosti. Dalším důležitým krokem pro založení společnosti je sepsání společenské smlouvy, případně zakladatelské listiny. Poté musí ohlásit místně příslušnému živnostenskému úřadu záměrnou živnost, v tomto případě se jedná o živnost řemeslnou, pro kterou je nutné odborné vzdělání v oboru. Živnost, která je nutná pro založení autoservisu, se nazývá *Oprava silničních vozidel*, která je uvedena v příloze číslo 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Ve společenské smlouvě musí být uveden správce základního kapitálu, který má povinnost založit bankovní účet za účelem splacení peněžních vkladů. K založení účtu třeba doložit notářský zápis o založení společnosti. Poté musí všichni společníci požádat o zápis do obchodního rejstříku.

Výše ručení a základní kapitál

Společníci ve společnosti s ručením omezeným ručí za dluhy společnosti společně a nerozdílně do výše svých nesplacených vkladů, to znamená, že oproti OSVČ ručí omezeně. Společnost ručí za závazky celým svým majetkem. Základní kapitál od roku 2014 je stanoven v minimální výši 1 Kč na každého společníka. V tomto příkladě společníci vkládají do společnosti stejný vklad ve výši 900 000 Kč. Základní kapitál této společnosti je tedy ve výši 2 700 000 Kč.

Vedení účetnictví

Společnost s ručením omezeným musí vést účetnictví ode dne svého vzniku do dne svého zániku. Ke dni svého vzniku musí společníci sestavit zahajovací rozvahu, která musí obsahovat základní kapitál, výši nesplaceného peněžitého vkladu a hodnotu nepeněžitého vkladu. V případě autoservisu Auto RDJ s.r.o. musí být uvedena výše základního kapitálu 2 700 000 Kč, výše nesplaceného peněžitého vkladu 1 200 000 Kč a peněžitý vklad 1 500 000 Kč. V tabulce číslo 8 je znázorněna zahajovací rozvaha společnosti Auto RDJ s.r.o. ke dni zápisu do obchodního rejstříku.

Tab. 8: Zahajovací rozvaha Auto RDJ s.r.o., ke dni zapsání do OR

AKTIVA		PASIVA	
Bankovní účty	1 500 000 Kč	ZK – pan Radek	900 000 Kč
Pohledávky za upsaný ZK	1 200 000 Kč	ZK – pan David	900 000 Kč
		ZK – pan Jaroslav	900 000 Kč
Celkem	2 700 000 Kč	Celkem	2 700 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Daňová povinnost

Jelikož jde o společnost s ručením omezeným musí svůj zisk zdaňovat sazbou 19 %. Společníci společnosti si prostředky vyplácí jako podíly na zisku. Nevýhodou vyplácení prostředků jako podílů na zisku je, že výplatní termín je pouze jednou ročně. Zisk společnosti je zdaněn sazbou 19 % a následně rozdělen společníkům, kteří příjem musí zdanit 15 % (daň z příjmů fyzických osob). Výhoda vyplácení podílů na zisku je, že

nepodléhá odvodům sociálního a zdravotního pojištění. Společníci ve své společnosti mohou být zaměstnaní na hlavní pracovní poměr nebo na dohody konaných mimo pracovní poměr – dohoda o provedení práce nebo dohoda o pracovní činnosti. Zaměstnaní na pracovní smlouvu je ovšem jednou z nejnákladnějších možností, co se odvodů týče. Do výpočtu čisté mzdy vstupují kromě daně z příjmů fyzických osob i odvody na sociální a zdravotní pojištění. Nejvýhodnější daňově i administrativně je zaměstnaní v podobě dohody o provedení práce. Pokud příjem na DPP za kalendářní měsíc nepřevyší částku 10 000 Kč, včetně, neplatí se odvody na zdravotní a sociální pojištění, avšak příjem je snížen o srážkovou daň sazbou 15 %. Z tabulky číslo 9 vyplývá, co je pro společníky autoservisu výhodnější. V prvním případě je počítáno s tím, že si společníci vyplatí podíl na zisku v plné výši a ve druhém případě jsou společníci zaměstnaní na dohodu o provedení práce ve výši 10 000 Kč měsíčně a zbylý zisk si rozdělí ve stejné výši.

Tab. 9: Vyplácení podílů ze společnosti Auto RDJ s.r.o.

		Podíl na zisku	Kombinace podíl na zisku + DPP
Společnost	Roční obrat	4 200 000 Kč	4 200 000 Kč
	Výdaje	2 736 000 Kč	2 736 000 Kč
	Výdaje na DPP společníků	-	360 000 Kč
	Základ daně	1 464 000 Kč	1 104 000 Kč
	Daň z příjmů 19 %	278 160 Kč	209 760 Kč
	Zisk po odečtení výdajů a dani	1 185 840 Kč	894 240 Kč
Podíl případající na každého společníka	Výplata podílu 1/3	395 280 Kč	298 080 Kč
	Příjem z dohody o provedení práce	-	120 000 Kč
	Daň z příjmů 15 %	59 292 Kč	62 712 Kč
	Zdravotní pojištění – OBZP	26 244 Kč	26 244 Kč
	Celkový příjem každého společníka	309 744 Kč	329 124 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Pokud by si společníci vyplatili celý zisk společnosti 1 185 840 Kč, každý z nich by dostal vyplacený podíl na zisku 395 280 Kč, ze kterého by odvedl daň z příjmů fyzických osob 15 %, a to 59 292 Kč. Jelikož se jedná o osoby bez zdanitelných příjmů, viz kapitola 4.5.1, musí se účastnit zdravotního pojištění, které pro rok 2022 činí 2 187 Kč měsíčně, tedy 26 244 Kč ročně. Zisk každého společníka po odečtení daně z příjmů fyzických osob a zdravotního pojištění bude **309 744 Kč**.

Pokud by se společníci ve společnosti zaměstnali na dohodu o provedení práce, s měsíční výplatou 10 000 Kč, zvýšili by výdaje společnosti o 360 000 Kč za rok. Tím by se snížil základ daně a tím i daň z příjmů právnických osob. Zisk společnosti by byl 894 240 Kč, který by si společníci rozdělili stejným dílem. Podíl na zisku jednoho společníka je 298 080 Kč a příjem z dohody o provedení práce 120 000 Kč. Jejich daňový základ v této variantě bude 418 080 Kč, ze kterého by odvedli daň z příjmů fyzických osob 62 712 Kč a zdravotní pojištění, jako osoba bez zdanitelných příjmů, ve výši 26 244 Kč. Příjem každého společníka v této variantě je **329 124 Kč**.

Pro společníky pana Radka, Davida a Jaroslava vyplývá, že nejvýhodnější způsob, jak vyplácet prostředky ze společnosti, je nechat se zaměstnat na dohodu o provedení práce ve výši 10 000 Kč měsíčně a jednou ročně vyplatit podíly na zisku.

5.3 Podnikání komanditní společnosti

Zadání modelového příkladu 3:

Pět společníků chce založit realitní kancelář s názvem Reality pro Vás k.s.

- 2 komplementáři: paní Novotná a pan Starý,
- 3 komanditisté: pan Nový, paní Veselá a pan Mladý.

Do společnosti vložili následující vklady: pan Nový 850 000 Kč, paní Veselá 900 000 Kč a pan Mladý 650 000 Kč. Ve společenské smlouvě je uvedena výše základního kapitálu 2 400 000 Kč. Všechny vklady splatili před zapsáním do obchodního rejstříku. Předpokládají roční zisk ve výši 10 500 000 Kč a roční výdaje ve výši 7 000 000 Kč.

Založení společnosti

Komanditní společnost se zakládá uzavřením společenské smlouvy, kterou musí podepsat minimálně 2 společníci – 1 komplementář a 1 komanditista. Před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku musí komplementáři požádat o vydání živnostenského oprávnění. Návrh na zápis komanditní společnosti do obchodního rejstříku podávají všichni společníci, jejichž podpisy musí být ověřeny úředně.

Výše ručení a základní kapitál

V této společnosti ručí do výše svých nesplacených vkladů, pan Nový, paní Veselá a pan Mladý, jako komanditisté. Paní Novotná a pan Starý ručí celým svým majetkem, jako komplementáři. Komanditisté mají povinnost splatit vklad, který je dán společenskou

smlouvou. V případě realitní kanceláře Reality pro Vás k.s. je ve společenské smlouvě uvedena částka 2 400 000 Kč, kterou komanditisté splatili v plné výši.

Vedení účetnictví

Komanditní společnost má ze zákona povinnost vést účetnictví. Ke dni zápisu do obchodního rejstříku musí společnost sestavit zahajovací rozvahu a otevírá účetní knihy. V tabulce číslo 10 je zpracována zahajovací rozvaha společnosti Reality pro Vás k.s. ke dni zápisu do obchodního rejstříku.

Tab. 10: Zahajovací rozvaha Reality pro Vás k.s., ke dni zápisu do OR

AKTIVA		PASIVA	
Bankovní účty	2 400 000 Kč	ZK – pan Nový	850 000 Kč
		ZK – paní Veselá	900 000 Kč
		ZK – pan Mladý	650 000 Kč
Celkem	2 400 000 Kč	Celkem	2 400 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Daňová povinnost

U komanditní společnosti se podíly ze zisku vyplácejí komplementářům a komanditistům jiným způsobem. Celkový zisk komanditní společnosti se rozdělí na dvě stejné části, z nichž jedna připadá komanditistům a druhá komplementářům. V tabulce číslo 11 je znázorněno zdaňování podílů ze zisku u komanditistů a komplementářů ve společnosti Reality pro Vás k.s.

Tab. 11: Zdanění podílu na zisku společnosti Reality pro Vás k.s.

Komanditní společnost				
Společnost	Roční obrat		10 500 000 Kč	
	Výdaje		7 000 000 Kč	
	Zisk		3 500 000 Kč	
	Podíl připadající komanditistům před zdaněním		1 750 000 Kč	
	Daň z příjmů 19 %		332 500 Kč	
Komanditisté	Podíl připadající komanditistům po zdanění		1 417 500 Kč	
	pan Nový	Podíl pan Nový	502 079 Kč	
		Daň z příjmů 15 %	75 311 Kč	
		Zisk po odečtení daně	426 768 Kč	
	paní Veselá	Podíl paní Veselá	531 563 Kč	
		Daň z příjmů 15 %	79 734 Kč	
		Zisk po odečtení daně	451 829 Kč	
	pan Mladý	Podíl pan Mladý	383 858 Kč	
		Daň z příjmů 15 %	57 578 Kč	
		Zisk po odečtení daně	326 280 Kč	
	Komplementáři	Podíl připadající komplementářům		1 750 000 Kč
		pan Novotný	Podíl pan Novotný	875 000 Kč
pan Starý		Podíl pan Starý	875 000 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Zisk připadající komanditistům zahrne společnost do svého daňového přiznání, kde jej zdaní sazbou 19 % (sazba daně z příjmů právnických osob). Daň tedy bude 332 500 Kč a zisk po odečtení daně z příjmů právnických osob připadající komanditistům bude ve výši 1 417 500 Kč. Ten se musí rozdělit mezi pana Nového, paní Veselou a pana Mladého v poměru, ve kterém splatili základní kapitál. Pan Nový splatil základní kapitál z části 35,42 %, paní Veselá 37,50 % a pan Mladý 27,08 %. U každého komanditisty společnost odvede srážkovou daň 15 % a zdanění zisk jim vyplatí. Panu Novému bude vyplacena částka ve výši 426 768 Kč, paní Veselé 451 829 Kč a panu Mladému 326 280 Kč. Komanditistům takto nevzniká povinnost podávat daňové přiznání. Komplementářům, panu Novotnému a panu Starému, bude vyplacen zisk stejným dílem z částky 1 750 000 Kč, jež činí 875 000 Kč. Tento příjem musí zahrnout do svého daňového přiznání, který dále vstupuje do výpočtu vyměřovacího základu pro odvod na sociální a zdravotní pojištění.

6 Shrnutí jednotlivých specifík forem podnikání

Jednotlivé právní formy podnikání mají své výhody i nevýhody. Právní formu během podnikání lze změnit. Může však přinést další náklady a komplikace pro podnikatele, proto je důležité se na začátku správně rozhodnout. Podnikání v některých oborech je výhodnější a snadnější pro osoby samostatně výdělečně činné, ale některé naopak vyžadují podnikat jako obchodní korporace. V tabulce číslo 12 jsou uvedeny specifické rozdíly mezi jednotlivými typy právních forem podnikání.

Tab. 12: Rozdíly mezi jednotlivými typy právních forem podnikání

	OSVČ	s.r.o.	a.s.	k.s.	v.o.s.
Ručení společníka	celým svým majetkem	do výše nesplacenéh o vkladu	neručí	komanditista do výše nesplaceného vkladu; komplementář celým svým majetkem	celým svým majetkem
Základní kapitál	žádný	1 Kč	2 000 000 Kč/ 80 000 €	komanditista dle smlouvy; komplementář nepovinné	nepovinné
Počet zakladatelů	1	1	1	2	2
Vedení účetnictví	daňová evidence/ účetnictví	účetnictví	účetnictví	účetnictví	účetnictví
Sazba daně	15 % 23 %	19 %	19 %	19 %	19 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Ručení společníků

Osoba samostatně výdělečně činná a společník ve veřejné obchodní společnosti ručí za závazky celým svým majetkem. Ve společnosti s ručením omezeným ručí společníci za závazky společnosti do výše svých nesplacených vkladů. V akciové společnosti akcionáři neručí za závazky společnosti pouze riskují ztrátu hodnoty akcií, které vlastní. V komanditní společnosti jsou dva typy společníků, komanditisté a komplementáři. Komanditisté ručí do výše svých nesplacených vkladů a komplementáři ručí celým svým majetkem.

Základní kapitál

Osoba samostatně výdělečně činná a veřejná obchodní společnost nemají povinnost skládat základní kapitál. Společnost s ručením omezeným musí mít základní kapitál v minimální výši 1 Kč, pokud není ve společenské smlouvě uvedeno jinak. V akciové společnosti skládají akcionáři základní kapitál v minimální výši 2 000 000 Kč, pokud je účetnictví vedeno v české měně, nebo 80 000 EUR, pokud je vedeno v eurech. V komanditní společnosti komplementáři nemají povinnost skládat základní kapitál a komanditisté mají povinnost skládat základní kapitál ve výši, která je uvedena ve společenské smlouvě.

Počet zakladatelů

Osoba samostatně výdělečně činná podniká pouze sama svým jménem. Pro založení společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti stačí jeden zakladatel, kterým může být jak fyzická, tak právnická osoba. Komanditní společnost musí založit minimálně 2 společníci, jedním z nich musí být komanditista a druhým komplementář. Veřejnou obchodní společnost musí založit minimálně 2 společníci, a to buď dvě fyzické osoby nebo dvě právnické osoby nebo jejich kombinace.

Založení společnosti a vedení účetnictví

Založení podnikání osob samostatně výdělečně činných je v porovnání se založením obchodních společností rychlejší a snazší. Založení obchodních společností může trvat násobně déle než začít podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná, které stačí jedna návštěva místně příslušného živnostenského podnikání. Osoba samostatně výdělečně činná má na rozdíl od obchodních společností, které mají ze zákona povinnost vést účetnictví, na výběr, zda povede daňovou evidenci či účetnictví.

6.1 Vhodný výběr podnikání pro začínající podnikatele

Z výše uvedených rozdílů mezi jednotlivými typy právních forem podnikání vyplývá, že pro začínající podnikatele je nejméně ekonomicky a administrativně náročné podnikat, jako osoba samostatně výdělečně činná. Tato forma podnikání je vhodná pro podnikatele, kteří se rozhodli začít v oboru, kde není takové riziko z hlediska odpovědnosti za majetkové i nemajetkové škody způsobené výkonem jejich činnosti, protože za škody spojené s podnikáním ručí celým svým majetkem. Pokud by obor, ve kterém chtějí začít podnikat nesl větší míru rizika z hlediska odpovědnosti za majetkové i nemajetkové

škody způsobené výkonem jejich činnosti, je lepší založit společnost s ručením omezeným, případně jinou z kapitálových společností, kde za případné škody ručí společníci do výše svých nesplacených vkladů. Z hlediska vedení účetnictví je výhodnější podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná, která má možnost vést daňovou evidenci, na rozdíl od obchodních společností, které mají zákonnou povinnost vést účetnictví.

Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na vhodný výběr právní formy podnikání pro začínající podnikatele, mezi které se řadí podnikání osob samostatně výdělečně činných, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti, komanditní společnosti a veřejné obchodní společnosti.

V teoretické části práce byly splněny dílčí cíle deskripcí jednotlivých právních forem podnikání a analýzou jejich účetních a daňových specifíků. Praktická část byla zpracována na základě poznatků získaných v teoretické části. Za pomoci modelových příkladů byla popsána jednotlivá specifika u osoby samostatně výdělečně činné, společnosti s ručením omezeným a komanditní společnosti. Specifika, která byla popsána zahrnovala založení společnosti, výši základního kapitálu, vedení účetnictví a daňovou povinnost u vybraných forem podnikání. Dále byla daná problematika shrnuta a provedena komparace mezi jednotlivými typy právních forem podnikání.

Závěrem obecně nelze jednoznačně říci, která z forem podnikání je vhodná pro začínající podnikatele, neboť každá právní forma podnikání má své výhody i nevýhody a bez konkrétnějších informací to nelze stanovit. Konkrétně se tedy musí posoudit každý případ zvlášť a následně zvolit vhodnou právní formu podnikání.

Seznam použitých zdrojů

- Běhounek, P. (2022). *Paušální daň*. Dostupné 7. 3. 2022 z <https://www.behounek.eu/l/pausalni-dan/>
- Brychta, I., Bulla, M., Krupová, T., Kuchařová, I., Pilařová, I., Pšenková, Y., & Strouhal, J. (2016). *Meritum Účetnictví podnikatelů 2016* (13. vyd.). Praha, Česko: Wolters Kluwer.
- Česká zpráva sociálního zabezpečení (2022a). *Definice a druhy SVČ*. Dostupné 7. 3. 2022 z <https://www.cssz.cz/definice-a-druhy-svc>
- Česká zpráva sociálního zabezpečení (2022b). *OSVČ: Přehled nejdůležitějších povinností vůči OSSZ*. Dostupné 7. 3. 2022 z <https://www.cssz.cz/-/osvc-prehled-nejdulezitejsich-povinnosti-vuci-ossz>
- Dvořáková, V., Pitterling, M., & Skalická, H. (2019). *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2019* (4. vyd.). Praha, Česko: Wolters Kluwer.
- Finance (n.d.). *Daň z příjmů fyzických osob*. Dostupné 7. 3. 2022 z <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/dan-z-prijmu-fo/>
- Finanční správa (2021a). *Obecné informace*. Dostupné 5. 3. 2022 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pravnicke-osoby/obecnoinformace>
- Finanční správa (2021b). *Podnikatel (OSVČ)*. Dostupné 7. 3. 2022 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/podnikatel-osvc>
- Finanční správa (2021c). *Obecné informace*. Dostupné 7. 3. 2022 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/obecnoinformace>
- Haas Kubátová, A. (2020). *Členění účetních jednotek a jejich povinnosti*. Dostupné 12. 2. 2022 z <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/cleneni-ucetnich-jednotek-a-jejich-povinnosti/>
- Horzinková, E., & Urban, V. (2018). *Živnostenský zákon* (15. vyd.). Praha, Česko: Wolters Kluwer.
- Chalupa, I., Reiterman, D., & Grinc, J. (2017). *Obchodní korporace. Veřejná obchodní společnost. Komanditní společnost. Společnost s ručením omezeným. Základy soukromého práva* (7. vyd.). Praha, Česko: C. H. Beck.
- Ircingová, J., Krechovská, M., Tluchoř, J., Polívka, M., & Halgašová, T. (2014). *Zahájení podnikání z různých úhlů pohledu*. Plzeň, Česko: Západočeská univerzita v Plzni.
- Josková, L., Pravdová, M., & Dvořáková, E. (2018). *Nová společnost s ručením omezeným. Právo-účetnictví-daně* (3. vyd.). Praha, Česko: GRADA Publishing.
- Kadeřábková, M. (2020). *Co je účetní jednotka a jaké jsou její povinnosti*. Dostupné 13. 12. 2021 z <https://orangeacademy.cz/clanky/co-je-to-ucetni-jednotka/>
- Klang, M. (2004). *Obchodní společnosti. Průvodce právní úpravou v ČR*. Praha, Česko: ARCH.

- Müllerová, L. (2021). *Zvýšení základního kapitálu v akciové společnosti*. Dostupné 21. 3. 2022 z <https://www.zivnostnik.cz/33/zvyseni-zakladniho-kapitalu-v-akciové-spolecnosti-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EsF3KWTpMZ6LP6dHth7Tcpg/>
- Novotný, J., & Šašek, P. (2017). *Právní základy podnikání. Právní úprava podnikání, závazkové vztahy, pracovní právo*. Plzeň, Česko: Západočeská univerzita v Plzni.
- Profi kancelář (n.d.). *Založení živnosti v roce 2019 až 2022*. Dostupné 13. 3. 2022 z <https://www.profi-kancelar.cz/zalozeni-zivnosti-v-roce-2019/>
- Skálová, J., Houdková, K., Mallá, N., Mucha, V., Nekovářová, J., & Opalecká, S. (2015). *Účetní a daňové souvislosti zákona o obchodních korporacích*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.
- Vančurová, A., & Zídková, H. (2019). *Daně v podnikání*. Praha, Česko: VOX.
- Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (2022a). *Kdo je OBZP*. Dostupné 12. 4. 2022 z <https://www.vzp.cz/platci/informace/obzp/kdo-je-obzp>
- Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (2022b). *Jaký je minimální vyměřovací základ*. Dostupné 10. 3. 2022 z <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/vymerovaci-zaklad-a-vypocet-pojistneho/jaky-je-minimalni-vymerovaci-zaklad>
- Zákon č 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 586/1992 S., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- Zichová, J. (2008). *Živnostenské podnikání*. Brno, Česko: KEY Publishing.

Seznam tabulek

Tab. 1: Kategorizace účetních jednotek.....	25
Tab. 2: Účtování příplatku na vytvoření základního kapitálu s.r.o.....	28
Tab. 3: Účtování o snížení základního kapitálu s.r.o.....	29
Tab. 4: Účtování o upsání nových akcií v a.s.	30
Tab. 5: Účtování výměny dluhopisů za akcie v a.s.	30
Tab. 6: Účtování zvýšení kapitálu z vlastních zdrojů v a.s.....	31
Tab. 7: Porovnání uplatnění výdajů paní Aleny	40
Tab. 8: Zahajovací rozvaha Auto RDJ s.r.o., ke dni zapsání do OR	42
Tab. 9: Vyplácení podílů ze společnosti Auto RDJ s.r.o.....	43
Tab. 10: Zahajovací rozvaha Reality pro Vás k.s., ke dni zápisu do OR	45
Tab. 11: Zdanění podílu na zisku společnosti Reality pro Vás k.s.	46
Tab. 12: Rozdíly mezi jednotlivými typy právních forem podnikání.....	47

Seznam použitých zkratk

a.s.	Akciová společnost
D	Dal
DPČ	Dohoda o provedení činnosti
DPP	Dohoda o provedení práce
FO	Fyzická osoba
k.s.	Komanditní společnost
MD	Má dáti
OR	Obchodní rejstřík
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnícká osoba
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
Sb.	Sbírka zákonů
SP	Sociální pojištění
SVČ	Samostatná výdělečná činnost
ÚJ	Účetní jednotka
v.o.s.	Veřejná obchodní společnost
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o dani z příjmů
ZK	Základní kapitál
ZOK	Zákon o obchodních korporacích
ZP	Zdravotní pojištění

Seznam příloh

Příloha A: Příloha č. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Příloha B: Příloha č. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Příloha A: Příloha č. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

ŽIVNOSTI ŘEMESLNÉ

Část A

Řeznictví a uzenářství
Mlékárenství
Mlynářství
Pekařství, cukrářství
Pivovarnictví a sladovnictví
Zpracování kůží a kožešin
Aplikace, výroba a opravy ortopedické obuvi
Broušení a leptání skla
Zpracování gumárenských směsí
Zpracování kamene
Slévárenství, modelářství
Kovářství, podkovářství
Obráběčství
Zámečnictví, nástrojářství
Galvanizérství, smaltérství
Výroba, instalace, opravy elektrických strojů a přístrojů, elektronických a telekomunikačních zařízení
Hodinářství
Zlatnictví a klenotnictví
Truhlářství, podlahářství
Výroba a opravy hudebních nástrojů
Opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů
Zednictví
Montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení
Montáž, opravy a rekonstrukce chladicích zařízení a tepelných čerpadel
Vodoinstalérství, topenářství
Montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny
Montáž, opravy, revize a zkoušky tlakových zařízení a nádob na plyny
Montáž, opravy, revize a zkoušky zdvihacích zařízení
Izolátérství
Malířství, lakýrnictví, natěračství
Pokrývačství, tesařství
Klempířství a oprava karoserií
Kamnářství
Opravy silničních vozidel
Holičství, kadeřnictví

Část B

Barvení a chemická úprava textilií
Čištění a praní textilu a oděvů
Kominictví

Část C

Hostinská činnost
Kosmetické služby
Pedikúra, manikúra

Zdroj: Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Příloha B: Příloha č. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

ŽIVNOSTI VOLNÉ

Předmět podnikání: Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona

Obory činností náležející do živnosti volné:

1. Poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost
2. Činnost odborného lesního hospodáře a vyhotovování lesních hospodářských plánů a osnov
3. Diagnostická, zkušební a poradenská činnost v ochraně rostlin a ošetřování rostlin, rostlinných produktů, objektů a půdy proti škodlivým organismům přípravky na ochranu rostlin nebo biocidními přípravky
4. Nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin
5. Chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby)
6. Úprava nerostů, dobývání rašeliny a bahna
7. Výroba potravinářských a škrobářských výrobků
8. Pěstitelské pálení
9. Výroba krmiv, krmných směsí, doplňkových látek a premixů
10. Výroba textilií, textilních výrobků, oděvů a oděvních doplňků
11. Výroba a opravy obuvi, brašnářského a sedlářského zboží
12. Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků
13. Výroba vlákniny, papíru a lepenky a zboží z těchto materiálů
14. Vydavatelské činnosti, polygrafická výroba, knihařské a kopírovací práce
15. Výroba, rozmnožování, distribuce, prodej, pronájem zvukových a zvukově-obrazových záznamů a výroba nenahraných nosičů údajů a záznamů
16. Výroba koksu, surového dehtu a jiných pevných paliv
17. Výroba chemických látek a chemických směsí nebo předmětů a kosmetických přípravků
18. Výroba hnojiv
19. Výroba plastových a pryžových výrobků
20. Výroba a zpracování skla
21. Výroba stavebních hmot, porcelánových, keramických a sádrových výrobků
22. Výroba brusiv a ostatních minerálních nekovových výrobků
23. Broušení technického a šperkového kamene
24. Výroba a hutní zpracování železa, drahých a neželezných kovů a jejich slitin
25. Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků
26. Umělecko-řemeslné zpracování kovů
27. Povrchové úpravy a svařování kovů a dalších materiálů
28. Výroba měřicích, zkušebních, navigačních, optických a fotografických přístrojů a zařízení
29. Výroba elektronických součástek, elektrických zařízení a výroba a opravy elektrických strojů, přístrojů a elektronických zařízení pracujících na malém napětí
30. Výroba neelektrických zařízení pro domácnost
31. Výroba strojů a zařízení
32. Výroba motorových a přípojných vozidel a karoserií
33. Stavba a výroba plavidel
34. Výroba, vývoj, projektování, zkoušky, instalace, údržba, opravy, modifikace a konstrukční změny letadel, motorů letadel, vrtulí, letadlových částí a zařízení a leteckých pozemních zařízení
35. Výroba drážních hnacích vozidel a drážních vozidel na dráze tramvajové, trolejbusové a lanové a železničního parku

36. Výroba jízdních kol, vozíků pro invalidy a jiných nemotorových dopravních prostředků
37. Výroba a opravy čalounických výrobků
38. Výroba, opravy a údržba sportovních potřeb, her, hraček a dětských kočárků
39. Výroba zdravotnických prostředků
40. Výroba a opravy zdrojů ionizujícího záření
41. Výroba školních a kancelářských potřeb, kromě výrobků z papíru, výroba bižuterie, kartáčnického a konfekčního zboží, deštníků, upomínkových předmětů
42. Výroba dalších výrobků zpracovatelského průmyslu
43. Provozování vodovodů a kanalizací a úprava a rozvod vody
44. Nakládání s odpady (vyjma nebezpečných)
45. Přípravné a dokončovací stavební práce, specializované stavební činnosti
46. Sklenářské práce, rámování a paspartování
47. Zprostředkování obchodu a služeb
48. Velkoobchod a maloobchod
49. Zastavárenská činnost a maloobchod s použitým zbožím
50. Údržba motorových vozidel a jejich příslušenství
51. Potrubní a pozemní doprava (vyjma železniční a silniční motorové dopravy)
52. Skladování, balení zboží, manipulace s nákladem a technické činnosti v dopravě
53. Zasilatelství a zastupování v celním řízení
54. Provozování poštovních a zahraničních poštovních služeb
55. Ubytovací služby
56. Poskytování software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat, hostingové a související činnosti a webové portály
57. Činnost informačních a zpravodajských kanceláří
58. Realitní činnost, správa a údržba nemovitostí
59. Pronájem a půjčování věcí movitých
60. Poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků
61. Projektování pozemkových úprav
62. Příprava a vypracování technických návrhů, grafické a kresličské práce
63. Projektování elektrických zařízení
64. Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd nebo společenských věd
65. Testování, měření, analýzy a kontroly
66. Reklamní činnost, marketing, mediální zastoupení
67. Návrhářská, designéřská, aranžéřská činnost a modeling
68. Fotografické služby
69. Překladatelská a tlumočnická činnost
70. Služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy
71. Provozování cestovní agentury a průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu
72. Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti
73. Provozování kulturních, kulturně-vzdělávacích a zábavních zařízení, pořádání kulturních produkcí, zábav, výstav, veletrhů, přehlídek, prodejních a obdobných akcí
74. Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti
75. Praní pro domácnost, žehlení, opravy a údržba oděvů, bytového textilu a osobního zboží
76. Poskytování technických služeb
77. Opravy a údržba potřeb pro domácnost, předmětů kulturní povahy, výrobků jemné mechaniky, optických přístrojů a měřidel
78. Poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu
79. Poskytování služeb pro rodinu a domácnost
80. Výroba, obchod a služby jinde nezařazené

Zdroj: Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Abstrakt

Frýdová, S. (2022). *Daňová a účetní specifika jednotlivých právních forem podnikání* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: podnikání, osoba samostatně výdělečně činná, obchodní společnosti, účetní specifika, daňová specifika

Tato bakalářská práce se zabývá vhodným výběrem právní formy podnikání pro začínající podnikatele. Teoretická část práce se zaměřuje na charakteristiku jednotlivých právních forem podnikání z hlediska založení, výše ručení, základního kapitálu a organizační struktury. Dále jsou analyzována účetní a daňová specifika u osoby samostatně výdělečně činné, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti, komanditní společnosti a veřejné obchodní společnosti. Praktická část je zpracována za pomoci modelových příkladů, v nichž jsou popsána jednotlivá specifika vybraných právních forem podnikání. Závěr práce obsahuje shrnutí a zhodnocení dané problematiky.

Abstract

Frýdová, S. (2022). *Tax and accounting specifics of individual legal forms of business* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: business, self-employed, business companies, accounting specifics, tax specifics

This bachelor thesis deals with the appropriate choice of legal form of business for beginning entrepreneurs. The theoretical part of the thesis focuses on the characteristics of individual legal forms of business in term of establishment, amount of liability, share capital and organizational structure. Furthermore, the accounting and tax specifics of the self-employed, limited liability companies, joint stock companies, limited partnerships and public trading companies are analyzed. The practical part is processed with the help of model examples, which describe the various specifics of selected legal forms of business. The conclusion contains a summary and evaluation of the issue.